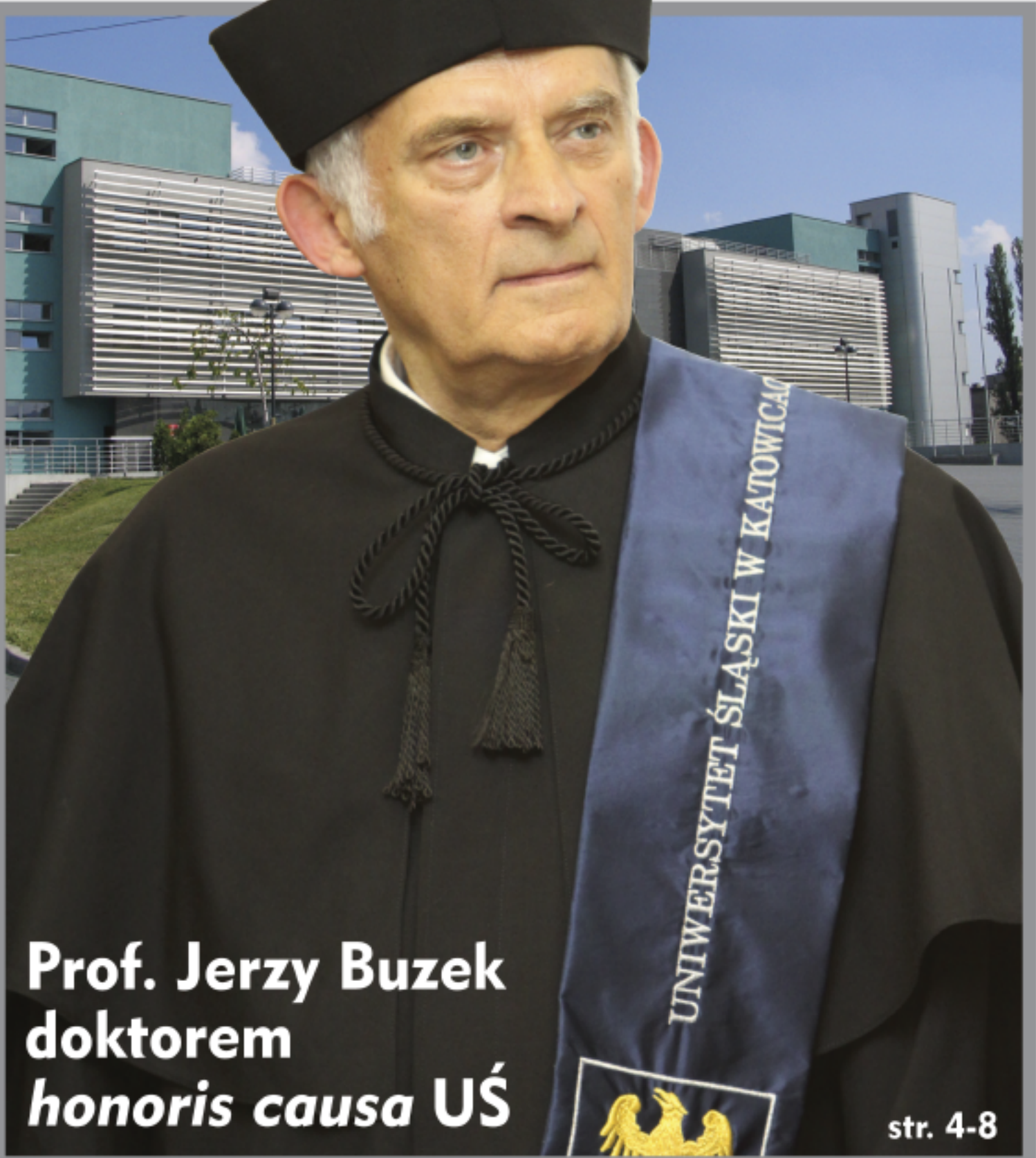

gazeta

UNIWERSYTECKA

nr 10 (180) Lipiec-Wrzesień 2010

ISSN 1505-6317

Prof. Jerzy Buzek
doktorem
***honoris causa* UŚ**

str. 4-8

Dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Zygmunt Tóbor, prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Buzek i JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

Doktorat *honoris causa* dla prof. Jerzego Buzka

Foto: Agnieszka Sikora

Gratulacje od rodziny

11 czerwca na Wydziale Prawa i Administracji UŚ odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Śląskiego prof. Jerzemu Buzkowi

**Alliance Française
przy Uniwersytecie Śląskim
zaprasza na kursy:**

- język francuski ogólny i specjalistyczny (prawniczy, handlowy)
- przygotowanie do egzaminu DELF/DALF
 - klub konwersacyjny
 - kursy dla dzieci

Nowa formuła zajęć:
30 godz. – 420 zł
60 godz. – 780 zł
90 godz. – 1080 zł

**Tablica interaktywna na zajęciach.
Biblioteka i Mediateka francuska.
Centrum egzaminacyjne DELF/DALF.**

ul. Szkolna 7, 40-006 Katowice
tel./fax. 032 359 22 08
www.oaf.us.edu.pl, oaf@us.edu.pl

Polecamy

WYDARZENIA

- Jerzy Buzek doktorem *honoris causa*
 Uniwersytetu Śląskiego str. 4-5
 Mądrość i niezłomność str. 6-8
 XIV koncert akademicki str. 9
 Szeroko otwarte drzwi str. 9-11

FELIETONY

- Letnie niespodzianki str. 27
 Zapraszam do schronu str. 27

PONADTO

- Nie samym chlebem człowiek żyje... str. 12
 „Twoje zdanie się liczy” str. 13
 Od umysłów do rynku str. 14-15
 Protestujemy str. 15
 Wmurowanie kamieni węgielnych
 pod budowę gmachów:
 CINIiBA i ŚMCEiBI str. 16-17
 „Bezpieka”
 w Uniwersytecie Śląskim str. 18-26
 Kronika UŚ str. 28-30
 Wydawnictwo UŚ str. 30

**Uniwersytet Śląski w Katowicach i Stowarzyszenie Kultury
i Folkloru Ziem Polskich PATRIA zapraszają
na**

XXIII Międzynarodowy Studencki Festiwal Folklorystyczny

28 sierpnia – 5 września 2010 r.

**W programie występy zespołów z:
Argentyny, Portugalii, Turcji, Rosji, Białorusi, Ukrainy i Polski**

**Gospodarz Festiwalu:
Studencki Zespół Pieśni i Tańca „Katowice” Uniwersytetu Śląskiego
Więcej informacji na stronie: <http://www.festiwal.us.edu.pl>**

MIESIĘCZNIK UNIWERSYTETU ŚLĄSKIEGO W KATOWICACH

gazeta
 UNIWERSYTECKA
 Pismo ukazuje się od 1992 roku za zgodą JM Rektora.
 ISSN 1505-6317

Okladka: Prof. Jerzy Buzek doktorem *honoris causa* UŚ/
 fot. Agnieszka Sikora

REDAKTOR NACZELNA: Iwona Kolańska
 REDAGUJE ZESPÓŁ: Agnieszka Sikora, Maria Sztuka
 WSPÓŁPRACOWNICY: Aleksandra Kielak, Katarzyna Rożko
 OPRACOWANIE WERSJI INTERNETOWEJ:
 Bianka Porębska, Ewa Uhlig

ADRES REDAKCJI:

ul. Bankowa 5 (dawna siedziba NBP), III piętro, pok. 5
 40-007 Katowice, tel.: (032) 359 19 64, faks: (032) 359 22 01
 e-mail: gazeta@us.edu.pl lub gazetauniwersytecka@op.pl

JESTEŚMY W INTERNECIE: <http://gu.us.edu.pl>

OBŚLUGA POLIGRAFICZNA: Oficyna Wydawniczo-Projektowa
 „Markan” Marcin Kandziora, ul. Piastów 7/204, 40-866 Katowice
 tel. (032) 254 28 09, e-mail: markan6@o2.pl
 Nakład: 1000 egz.

Redakcja zastrzega sobie prawo skracania, adiacji i redagowania tekstów. Redakcja nie identyfikuje się ze wszystkimi przedstawionymi poglądami autorów. Niektóre z nich traktujemy jako zaproszenie do dyskusji.

Jerzy Buzek doktorem *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego

Honorujemy wielkiego Polaka i Ślązaka

11 czerwca na Wydziale Prawa i Administracji UŚ odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr. hab. inż. Jerzemu Buzkowi, przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego siódmej kadencji, prezesowi Rady Ministrów III RP. O nadaniu tytułu zdecydował Senat Uniwersytetu Śląskiego uchwałą z 20 kwietnia 2010 roku.

W uroczystości uczestniczyło wielu znamienitych gości, wśród nich znaleźli się m.in. europarlamentarzyści, senatorowie, posłowie a także członkowie rządu, na czele którego w latach 1997-2001 stał Jerzy Buzek, przedstawiciele najwyższych władz wojewódzkich z marszałkiem Bogusławem Śmigielskim i wojewodą Zygmuntem Łukaszczykiem, prezydenci miast uniwersyteckich, konsulowie Francji, Czech, Słowacji, ambasador Cypru, rektorzy zaprzyjaźnionych uczelni z kraju i zagranicy, przedstawiciele duchowieństwa Kościoła katolickiego i Kościoła ewangelicko-augsburskiego oraz najbliższa rodzina prof. J. Buzka. Uroczystości przewodniczył JM Rektor prof. zw. dr. hab. Władysław Banyś.

– Cieszę się – podkreślił rektor – że to dostojne grono powiększy się o osobę pana profesora, promotora nauki, pioniera prac z pogranicza technologii i ekonomii, polityka, który podniósł znaczenie badań w dziedzinie czystych technologii węglowych do rangi strategicznych dla rozwoju Śląska, Unii Europejskiej i całego świata.

W laudacji, wymownie zatytułowanej „Mądrość i niezłomność”, jej autor prof. zw. dr. hab. Janusz Janeczek przedstawił sylwetkę

Foto: Agnieszka Sikora

Prof. zw. dr. hab. inż. Jerzy Buzek, dhc, wygłosił wykład pt. „Opowieść o moim Śląsku”

dostojnego doktoranta – drogi jego kariery naukowej, działalności społecznej, politycznej, na których zawsze kierował się „głębokim humanizmem i rozumieniem potrzeb ludzi”, a więc wartościami stanowiącymi o istocie i dostojności uniwersytetu. – Honorujemy wielkiego Polaka i wielkiego Ślązaka – podsumował prof. J. Janeczek.

Artystyczną oprawę uroczystości zapewnił Akademicki Chór „Harmonia” pod dyrekcją dr Izabelli Zieleckiej-Panek.

Gratulacjom towarzyszyły niezwykle prezenty dla doktoranta. Pierwszy wręczyła prof. zw. Małgorzata Łuszczak, dyrektor Instytutu Sztuki Wydziału Artystycznego Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. Księga zatytułowana „Powrót do domu” to mała rzeźba, jej zasadniczą część stanowi pamiętnik, wykonany z cieszynitu, kamienia którego historię pisał czas, o czym świadczą kolejne jego warstwy, przypominające kartki książki. Pamiętnik owinięty został w makatkę z napisem „Powracasz do domu zmęczony, ale szczęśliwy”, całość zaś umieszczona jest w drewnianym futerale ozdobionym malowidłami Krystyny Pasterczyk, rzeźbiarki z Cieszyna. Akwarele przedstawiają pejzaże rodzinnych stron Jerzego Buzka. Powstały dwa egzemplarze rzeźby.

– Ten mały obiekt rzeźbiarski jest początkiem niezwykłego księgozbioru Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego – wyjaśniła prof. Małgorzata Łuszczak. – Będą to książki dla wybitnych uczonych, którzy zasłużyli się naszej uczelni, krajowi, światu nauki.

Kolejnym ofiarodawcą był światowej sławy artysta Wojciech Siudmak, który od wielu lat współpracuje z naszym Uniwersytetem. Wręczając kryształową miniaturę rzeźby, która wkrótce stanie w Wieluniu, artysta zapoczątkował pierwszy etap Światowego Projektu Pokoju, (pod patronatem UNESCO), którego misją jest połączenie dziełami sztuki różnych miast świata, a celem wykreowanie Wielunia na światowego ośrodka pokoju, niosącego idee harmonii, tolerancji i pojednania.

– Dumny jestem, że przewodniczącym Parlamentu Europejskiego jest Polak – powiedział W. Siudmak. – Mieszkając w Paryżu, wiem jak istotne są dla Polski, a także dla Polaków przebywających na emigracji, takie osobistości, z których mogą być dumni, i którymi mogą się szczycić w swoich środowiskach. To jest szczególnie ważne dla naszej godności, dla naszej polskości.

Uroczystość zakończyło wystąpienie dostojnego doktoranta, który nie ukrywał wzruszenia. – Zostałem w niezwykle sposób obdarowany. Najpierw laudacją pana rektora, teraz wiem, co oznacza odbierać taki tytuł na uczelni humanistycznej, a następnie dziełami, niosącymi głębokie przesłania, które odbieram jako dowody niezwyklej sympatii.

Wykładem Jerzego Buzka była „Opowieść o moim Śląsku”, w której przypominał dzieje swojej „małej ojczyzny”, a historyczny wstęp stał się podstawą do rozważań na temat szans i wyzwań, jakie obecnie otwierają się przed naszym regionem. Wiele uwagi profesor poświęcił roli Uniwersytetu Śląskiego.

– W czerwcu 1968 roku rozpoczęła się nowa, ważna śląska historia. I chciałbym to szczególnie podkreślić – uczelnia wasza, nasza uczelnia powstała w ramach pomarcowych porządków, jako przeciwwaga dla tradycyjnych ośrodków akademickich a przede wszystkim Uniwersytetu Jagiellońskiego. Powstała jako zaplecze dla partyjnych lokalnych ośrodków władzy. Ale tak, czy owak była to decyzja wielka. Często jed-

Od lewej: prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Buzek, JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś i prof. zw. dr hab. Genowefa Grabowska

nak rzeczywistość przerasta ambicje twórców. Od pierwszych dni Uniwersytet promieniował pozytywną energią i wpływał na życie Śląska i Zagłębia, nadawał nowy kształt temu regionowi, nasycając społeczny pejzaż nieznanymi wcześniej tej ziemi wartościami humanistycznymi... Uniwersytet był szansą dla młodego pokolenia, które miało na miejscu możliwość kształcenia, urzeczywistniał marzenia wielu pokoleń Ślązaków o własnej *Alma Mater*... Siłą Uniwersytetu w tamtych czasach była jego młodość, witalność, ciekawość świata i ludzi. Potem przyszedł czas przełomu, czas nowych wyzwań. To tutaj, na waszym Uniwersytecie, dr Jan Jelonek zakładał „Solidarność” i broniła jej honoru profesor Irena Bajerowa. To wasz rektor, sprzed 30 lat, prof. August Chełkowski był jedynym w Polsce internowanym rektorem szkoły wyższej. Taka była siła rażenia uniwersyteckiej „Solidarności” i waszego NZS-u... To także ta śląska placówka akademicka uruchomiła Wydział Teologiczny.

W dobie ogromnego postępu technicznego, rozwoju nauk ścisłych były premier wskazywał na znaczącą i ważną rolę humanistyki i uniwersytetów.

– Inwestować trzeba nie tylko na nowe technologie. Nasza cywilizacja, by oprzeć się zagrożeniom, potrzebuje humanistów. Właśnie tu, w centrum Śląska, uniwersytet humanistyczny potrzebny był od dawna. Właściwie ta uczelnia powstała o pół wieku za późno. Tak, jak przez lata nauki ściśle wiodły tu prym w służbie przemysłu – i było to słuszne. Tak, niemal z dnia na dzień, wzrosła rola nauk humanistycznych. I tak już będzie. Nigdy, tutaj na Śląsku, nie wolno nam o tym zapomnieć.

Mówiąc o szansach, jakie stoją przed regionem, prof. J. Buzek złożył naukowcom propozycję, na miarę wyzwania: – Śląsk

to nie tylko ojczyzna mojej pamięci, to także polityczne zobowiązanie na całe życie. Dlatego proponuję Europejską Strategię dla Śląska, dla jego przyszłości. Ta strategia powinna zrodzić się tu, na Uniwersytecie, zostać wynegocjowana w rożnych środowiskach akademickich wszystkich szkół wyższych.

Swoim zasięgiem powinna – zdaniem profesora – obejmować rozwój we wszystkich dziedzinach, od ekonomicznej począwszy poprzez urbanistykę, nowoczesne projekty technologiczne, ekologię, po promowanie kulturowej specyfiki regionu. Tego typu strategii były już opracowywane dla Śląska, ale piętnaście, dwadzieścia lat temu nikt nie wiedział co to jest globalizacja, XXI wiek stawia zupełnie inne zadania i w nich należy upatrywać się wielkiej szansy dla regionu.

– Zbudujemy nowy Śląsk, w którym każde pokolenie – to najstarsze i to najmłodsze – znajdzie dla siebie miejsce. Śląsk budowano przez długie stulecia, te-

raz potrwa to o wiele krócej. Wszystko zależy od was. Jak zwykle inicjatywa powinna wyjść od tych, którzy wiedzę tworzą, i którzy wiedzę dzielą się z innymi.

– Uprawianie polityki daje wielką satysfakcję – powiedział Jerzy Buzek, kończąc swoje wystąpienie. – Daje ją sama praca dla demokratycznego kraju i świadomość, że dokłada się cegiełkę do budowy narodowego domu... Panie i panowie profesorowie, społeczności akademicka, tworząc podwaliny nowego Śląska, stajecie się trochę politykami. To dobrze. Życzę wam powodzenia, także na tym polu.

Na pytanie w jakich dziedzinach nauki, preferowanych w najbliższych latach przez Unię Europejską, będą mogli uczestniczyć naukowcy Uniwersytetu Śląskiego, przewodniczący Parlamentu Europejskiego odpowiedział:

– Wasza uczelnia może szcycić się osiągnięciami w wielu dziedzinach i na pewno wszystkich nie zdołam w tak krótkim czasie wymienić. Polska ma prawdopodobnie jedno z największych pokładów łupków, z których być może będziemy mogli wydobywać gaz ziemny. Na razie jest on głęboko ukryty w warstwach geologicznych i wymaga szczegółowych badań. Trzeba znaleźć nowoczesne metody skorzystania z tych pokładów. To wielkie wyzwanie dla waszych znakomitych naukowców z Wydziału Nauk o Ziemi, Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii... Wszystko, co związane jest z rozwojem, postępowaniem w dziedzinie gospodarczej, nierozzerwalnie musi wspierać się współpracą z humanistami, bez wzajemnego porozumienia żylibyśmy w obcym świecie. Technologia technologią, jestem inżynierem i zawsze będę promował jej rozwój, ale bez uniwersytetu, bez humanistów nie da się stworzyć cywilizacji, w której ludziom chciałoby się żyć.

MARIA SZTUKA

Wojciech Siudmak wręcza kryształową miniaturę pomnika

Laudatio wygłoszone przez prof. zw. dr. hab. Janusza Janeczka z okazji przyznania prof. zw. dr. hab. inż. Jerzemu Buzkowi, przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego, godności doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

Mądrość i niezłomność

Spełniając wolę Senatu Uniwersytetu Śląskiego, Magnificencja Rektor dokona podniosłego aktu nadania najwyższej godności akademickiej Dostojnemu Doktorantowi Panu Profesorowi Jerzemu Buzkowi. Wszelako zanim ta radosna chwila nastąpi zastanówmy się przez moment nad istotą dzisiejszej uroczystości. Jej ceremoniał nie bez powodu odwołuje się do wielowiekowej tradycji uniwersytetu. Doktorat honorowy nie jest bowiem wyłącznie nagrodą za szczególne dokonania. Jest personifikacją wartości i ideałów, którym od wieków hołduje uniwersytet. Kierując się w swoim działaniu systemem owych wartości i uznając je za nadrzędne oraz ponadczasowe dąży do wskazania osób będących ich uosobieniem, a nadając im tytuł doktora honorowego czyni je w wymiarze symbolicznym członkami swojej społeczności. Uniwersytet chce przy tym zwrócić uwagę szerszej publiczności, a zwłaszcza młodzieży na istnienie rzeczywistych autorytetów, biorących się z ich przełomowych dokonań i godnej naśladowania postawy życiowej.

Dotychczasowi doktorzy honorowi Uniwersytetu Śląskiego tworzą poczet 39 znakomych postaci świata nauki, kultury, sztuki oraz przedstawicieli sfer życia publicznego. Jednak obecnie honorujemy postać wyjątkową ze względu na niezwykle szerokie spektrum różnorodnych działań i towarzyszących im osiągnięć Dostojnego Doktoranta. Stąd do oceny dokonań Dostojnego Doktoranta powołano wybitnych przedstawicieli wielu dziedzin: prawnika a zarazem posłankę do Parlamentu Europejskiego, chemika, ekonomistę oraz socjologa, o laudatorze - geologu nie wspominając. Wszyscy pisali swoje opinie wzorując je na konstrukcji przepłatających się ale wyraźnie autonomicznych wątków życiorysu Dostojnego Doktoranta: uczonego, społecznika, polityka, europejczyka. Ja dodam: wielkiego Ślązaka. Dokonajmy zatem pobieżnego z natury rzeczy oglądu „wielopostaci” Dostojnego Doktoranta.

Jerzy Buzek - uczoney

Po ukończeniu w 1957 roku chorzowskiego Liceum Ogólnokształcącego im. Juliusza Słowackiego – dzisiaj jest to liceum akademickie pod naukowym patronatem Uniwersytetu Śląskiego – podjął studia na Wydziale Mechaniczno-Energetycznym Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Przy wyborze studiów zapewne nie bez znaczenia pozostawał fakt, iż ojciec przyszłego premiera, Paweł był inżynierem elektrykiem.

Po ukończeniu studiów w 1963 roku Jerzy Buzek związał się z Instytutem Inżynierii Chemicznej PAN. W 1969 roku obronił przed Radą Wydziału Chemicznego Politechniki Śląskiej doktorat, a w 1979 roku Rada Wydziału Technologii i Inżynierii Chemicznej Politechniki Śląskiej nadała mu stopień doktora habilitowanego. Tytuł profesora nauk technicznych otrzymał w 1997 roku.

Profesor Jan Kaźmierczak w swojej opinii wskazuje na dwa dominujące nurty w twórczości naukowej Dostojnego Doktoranta. Jeden skierowany na zjawiska powierzchniowe, a drugi dotyczący teorii i zastosowań inżynierii procesowej w powiązaniu z zagadnieniem ekonomicznej optymalizacji instalacji stosowanych w przemyśle chemicznym. Staż naukowy na Uniwersytecie

w Cambridge wywołał u profesora Buzka zainteresowanie pochłanianiem dwutlenku węgla – zainteresowanie kultywowane do dzisiaj w kontekście globalnego ocieplenia.

Szczególnie ważne, również z punktu widzenia praktycznego, okazały się prace nad odsiarczaniem spalin. Ich wynikiem, oprócz licznych publikacji i prezentacji na forach międzynarodowych, było wdrożenie instalacji przemysłowych w elektrowniach, między innymi w Elektrowni Rybnik, ciepłowniach i rafineriach. Tym samym badania profesora Buzka i kierowanego przez niego zespołu stały się niezwykle istotne dla ochrony środowiska.

W 1992 roku kierował zespołem ekspertów PAN w zakresie ochrony powietrza, a w 1993 roku organizował Konsorcjum Ochrony Powietrza na Śląsku. Wielokrotnie wybierano go do Komitetu Energetyki PAN i do Komitetu Inżynierii Chemicznej i Procesowej PAN, w którym pełnił funkcję sekretarza naukowego. Był również sekretarzem rady redakcyjnej prestiżowego czasopisma „Inżynieria Chemiczna i Procesowa”. Reprezentował Polskę w Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej, uczestnicząc w opracowaniu programu związanego z efektem cieplarnianym.

Jak wskazują recenzenci policzalnym plonem twórczości naukowej profesora Buzka jest ponad 200 opracowań naukowych, w tym ponad 50 artykułów opublikowanych w renomowanych czasopismach międzynarodowych. Jest także autorem trzech patentów. Szczególną rolę przywiązywał do rozwoju młodej kadry naukowej. Wypromował czterech doktorów, a echem troski o młode talenty jest ogłoszony przez Niego konkurs „Debiut Naukowy 2010”, adresowany do studentów i umożliwiający im opublikowanie w wersji książkowej rozpraw o charakterze naukowym.

Uczonym nie przestaje się być. To jest rodzaj powołania towarzyszącego uczonemu przez całe życie, niezależnie od tego czym się zajmuje. Nie inaczej jest z profesorem Jerzym Buzkiem, mimo Jego zaangażowania społecznego i politycznego.

Jerzy Buzek - działacz społeczny

Gdyby Jerzy Buzek żył w normalnym kraju, to zapewne kontynuowałby z powodzeniem działalność badawczą ku pożytkowi nauki i techniki. Wszelako Polska Ludowa tak do końca krajem normalnym nie była, stąd ścieżki karier życiowych uczonych były zasadniczo dwie: zasklepienie się w problemach naukowych albo zaangażowanie w społeczne ruchy niezgody na otaczającą rzeczywistość. Przyszłemu premierowi ta druga była bliższa. Tym bardziej, że był zwolennikiem poglądu, iż człowiek aktywny naukowo nie powinien tej aktywności do nauki ograniczać (z recenzji prof. Jana Kaźmierczaka). Sierpień 1980 roku zmienił bieg nie tylko historii Polski ale wpłynął też zasadniczo na losy i życiowe wybory Jerzego Buzka. Z ruchem solidarnościowym związał się od początku, współtworząc Górnośląską, a następnie Ogólnopolską Komisję Porozumiewawczą Nauki. Latem 1981 roku przewodniczył obradom drugiej tury I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ Solidarność. Po wprowadzeniu stanu wojennego uniknąwszy internowania współtworzył podziemne struktury Związku począwszy od Tymczasowej Komisji Konsultacyjnej „S”. Już w styczniu 1982 roku ukazał się pierwszy numer Regionalnego Informatora „S” współredagowanego przez Jerzego Buzka.

Prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek, laudator

Z Jego inicjatywy powołano Regionalną Komisję Wykonawczą „S”, załączek struktur nielegalnej „Solidarności” w regionie śląsko-dąbrowskim. Przybrawszy pseudonim „Karol”, od swojego drugiego imienia, nawiązał kontakty z ogólnopolskimi strukturami podziemnej „Solidarności”. Do roku 1987 był sekretarzem Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „S”. Z racji swojej mądrości, wiedzy oraz cech osobowościowych, zwłaszcza koncyliacyjności cieszył się wśród działaczy „Solidarności” estymą i zasłużoną opinią eksperta. Po przełomowym roku 1989 nadal aktywnie uczestniczył w działalności związkowej, między innymi przewodnicząc obradom kolejnych Krajowych Zjazdów Delegatów NSZZ Solidarność. Wszystko to prowadziło Go nieuchronnie ku wielkiej polityce.

Jerzy Buzek – polityk

Dzieci mają różne marzenia. Mały Jerzy chciał zostać... posłem do parlamentu. Jak sam wyznaje: „Gdy miałem 15 lat, to wymyśliłem sobie, że najpiękniejsza rzecz, jaka mogłaby mi się w życiu wydarzyć, to zostać posłem w wolnej Polsce”. Marzenie ziściło się w 1997 roku.

Jeszcze nie zdążył na dobre zagościć w poselskiej ławie, kiedy desygnowano go na szefa Rady Ministrów. Tekę premiera objął w grudniu 1997 roku. Przyszło mu kierować rządem utworzonym przez Ruch Społeczny „Akcja Wyborcza Solidarność”, a składającym się z wybitnych osobowości, aczkolwiek często o diametralnie różnej wizji Polski. Tylko Jego zdolnościom mediacyjnym, koncyliacyjności, skłonności do dialogu raczej niż do działania z mocy sprawowanego urzędu, a przede wszystkim Jego konsekwencji i niezłomności zawdzięczał ten rząd swoje najdłuższe w dotychczasowej historii trwanie. I nie było to trwa-

nie statyczne lecz pełne przełomowych reform społeczno-gospodarczych, w tym systemu emerytalnego, służby zdrowia, administracji i oświaty.

Profesor Marek Rocki podkreśla, iż zasługą premiera Buzka „było przede wszystkim nie tylko wskazanie celu reform, ale jednocześnie sposobu jego realizacji, a więc drogi przejścia pomiędzy dwoma systemami gospodarowania. Transformacja systemu gospodarczego i politycznego musiała być ówczesnie dokonywana na przekór populizmowi partii politycznych i w konfrontacji ze społeczeństwem nie posiadającym wiedzy ekonomicznej, a co więcej oczekującym nierealnie szybkiego zrealizowania populistycznych obietnic”. Nieomal jednoczesne wprowadzenie czterech dużych reform systemowych w społecznie wrażliwych obszarach było ze strony rządu Buzka przedsięwzięciem śmiałym, ale miało polityczną cenę. Premier Buzek miał tego pełną świadomość. Wszelako jak zawsze kierował się racją stanu w przekonaniu, iż reformy w okresie transformacji ustrojowej i gospodarczej są Polsce po prostu niezbędne. Jak to ujmuje profesor Rocki, premier Buzek „w historycznym dla Polski okresie wdrażał reformy umacniające polską gospodarkę w systemie rynkowym”... i dalej „to, że jednocześnie był autorem lub współautorem koncepcji tych reform dodaje szczególnej wartości Jego osiągnięciom. Pozytywne skutki działalności reformatorskiej prof. dr. hab. Jerzego Buzka w końcowych latach XX wieku są bezsporne”.

Czas jest najlepszym weryfikatorem wszelkiego działania. Nie inaczej jest także w przypadku reform rządu Jerzego Buzka. Co prawda, trudno o ich pełną obiektywną ocenę, gdyż jak to podkreśla profesor Rocki kolejne rządy dokonywały ich korekt „najczęściej z przesłanek politycznych”, to jednak szereg ówczesnie przyjętych rozwiązań znakomicie sprawdza się i dzisiaj. Wspomnijmy choćby wprowadzenie w 1998 roku trójstopniowej struktury podziału administracyjnego Polski inicjującej decentralizację państwa w wielu obszarach i wzmacniającej postawy obywatelskie. Wzmocnienie roli samorządu terytorialnego wpisujące się w priorytety Unii Europejskiej jest wielką zasługą rządu Buzka, pozytywnie zweryfikowaną przez czas i praktykę.

Nie można zapominać o doniosłej roli premiera Buzka w umocnieniu międzynarodowej pozycji Polski. Przypomina nam o tym w swojej recenzji profesor Marek Ziółkowski wskazując, iż to za kadencji rządu Buzka Polska stała się członkiem NATO oraz rozpoczęte zostały rozmowy akcesyjne z Unią Europejską. Rząd w wyniku analizy polskiego prawodawstwa w kontekście jego zgodności z prawem europejskim doprowadził do uchwalenia przez Sejm około 400 ustaw, w większości ustaw dostosowujących. Przygotowane zostały stanowiska negocjacyjne we wszystkich obszarach traktatowych, a w 19 (na 29) negocjacje pomyślnie zakończono.

Porażka wyborcza w 2001 roku była polityczną ceną jaką przyszło zapłacić za trudne reformy. Nie pierwszy to i zapewne nie ostatni taki przypadek w historii, kiedy doraźny osąd społeczeństwa jest nieprzychylny tym, którzy dokonywali niezbędnych ale niepopularnych zmian społecznych i gospodarczych. Czas oraz odniesienie do poczynań następców zmieniają ludzkie poglądy i oceny dokonani reformatorów. Po niespełna trzech latach Jerzy Buzek wrócił do polityki w wielkim stylu. Wyborcy, tutaj na Śląsku docenili przymioty i dokonania byłego premiera i wsparli go w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2004 największą w Polsce liczbą głosów. Dodajmy, jakże zasłużenie.

Jerzy Buzek – Europejczyk

Bez wątplenia profesor Jerzy Buzek doskonale rozumie interes wspólnoty europejskiej oraz interes i miejsce Polski w tej wspólnocie. Doskonale rozumie istotę pojęcia europejskości i fenomen Europy. Jego niespożyta energia znalazła ujście w Parlamencie Europejskim. Zaangażował się w prace licznych parlamentarnych Komisji: Przemysłu, Badań Naukowych i Energii, Ochrony Śro-

dowiska, Zdrowia Publicznego i Bezpieczeństwa Żywności oraz Przeciwdziałania Zmianom Klimatu.

W pracy parlamentarnej łączy wszystkie pola swojej aktywności: uczonego oraz organizatora badań naukowych, społecznika i polityka. Pani profesor Genowefa Grabowska, posłanka do Parlamentu Europejskiego w kadencji 2004-2009, pełniąca w nim ważną funkcję skarbnika, tak charakteryzuje działalność Dostojnego Doktoranta: „zarówno w komisjach parlamentarnych, jak i na forum plenarnym Parlamentu Jerzy Buzek podejmował działania odważne, kompetentne, o dużym ciężarze gatunkowym, osiągając rezultaty widoczne i odczuwalne dla wszystkich Polaków”. I dalej: „Profesor Jerzy Buzek dał się poznać jako poseł pracowity, kompetentny, ceniony i lubiany”. Wszelakimi doświadczeniami czasów premierostwa szybko zostaje dostrzeżona. Profesorowi Buzkowi powierzane są ważne zadania. Był posłem sprawozdawcą 7 Programu Ramowego Badań, Rozwoju Technologicznego i Wdrożeń Unii Europejskiej. Skutecznie zabiegał o wzrost funduszy w tym Programie oraz o równoprawny dostęp do niebagatelnych przecież środków finansowych programu dla nowych członków Unii Europejskiej. Reprezentował Parlament Europejski w czasie „pomarańczowej rewolucji” na Ukrainie i negocjował warunki współpracy z organizacją ASEAN skupiającą kraje Azji południowo-wschodniej. Te i wiele innych wyróżniających działań zostało uhonorowanych w 2006 roku tytułem Eurodeputowanego Roku nadanym Mu przez oficjalny organ Parlamentu Europejskiego *The Parliament Magazine*. W 2007 roku przewodniczącym Parlamentu Europejskiego Hans Gert Pöttering wręczył profesorowi Buzkowi statuetkę gołębia ufundowaną z okazji 60. rocznicy przyjęcia Deklaracji Praw Człowieka. Jerzy Buzek przekazał ją Lechowi Wałęsie, a godzi się wspomnieć, że laureatami tej nagrody byli także papież Benedykt XVI, kanclerz Angela Merkel i Dalaj Lama. Wszelako najwyższą formą uznania dla Jego zasług dla Europy był Jego wybór na przewodniczącego Parlamentu Europejskiego, poprzedzony spektakularnym zwycięstwem w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Polsce w 2009 roku. Nieomal 400 tysięcy wyborców wsparło Jego kandydaturę, poprawiając tym samym rekord wyborczy z 2004 roku. Czternastego lipca tego roku Jerzy Buzek głosami ponad 86% eurodeputowanych został wybrany Przewodniczącym Parlamentu Europejskiego. Aż 5 głównych frakcji politycznych w Parlamencie Europejskim jednoznacznie poparło kandydaturę Jerzego Buzka – przypadek w dziejach tej instytucji bezprecedensowy i świadczący o zaufaniu jakim Go darzą w Europie. Z właściwą sobie skromnością swój triumf skomentował następująco: „traktuję ten wybór jako wyraz hołdu dla milionów obywateli naszych krajów, którzy nie poddali się reżimowi”.

Będąc Europejczykiem w każdym calu nasz doktorant nie zapomina o swoich korzeniach, o Śląsku.

Jerzy Buzek – Ślązak

Jerzy Buzek jest stela czyli ze Śląska Cieszyńskiego. Urodzony przed 70 laty w Śmiłowicach na Zaolziu, młodzieńcze lata spędził w Chorzowie, a czas kariery naukowej związał Go z Gliwicami. Jest Ślązakiem nie tylko z życiorysu, ale też z wyboru. Nie prawi nam o wyższości Śląska nad resztą świata, ani nie uzala się nad „śląską krzywdą”, lecz skutecznie działa na rzecz Śląska w sposób jak najbardziej wymierny. Przy tym kreuje nowy wizerunek naszej ziemi. Jeśli w ramach Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii doprowadził do powstania polskiego Węzła Wiedzy, obejmującego Politechnikę Śląską i Uniwersytet Śląski, a skupionego na czystych technologiach węglowych oraz nowych zastosowaniach węgla, to nie dlatego, że na Śląsku jest węgiel, ale przede wszystkim dlatego, że na Śląsku jest potencjał intelektualny, który odpowiednio wsparty jest w stanie zaproponować innowacyjne wykorzystanie tradycyjnego surowca energetycznego. Temu służył również powstały z Jego inicjatywy Śląski Klaster Czy-

stych Technologii Węglowych – projekt realizowany w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Profesor Jerzy Buzek konsekwentnie dąży do przywrócenia znaczącej roli węgla w gospodarce europejskiej poprzez jego nowe wykorzystanie nie zanieczyszczające środowiska. Czyż trzeba dodawać, że kryje się w tym wielka szansa dla Śląska i dla śląskiej nauki?

Jerzy Buzek w Brukseli i Strasburgu na różne sposoby promuje Śląsk. Wspomnijmy choćby o wielkiej brukselskiej gali wystawionej na 600 osób, której celem było wsparcie Stadionu Śląskiego w jego staraniach o udział w piłkarskich Mistrzostwach Europy w 2012 roku.

W śląskiej tradycji poczesne miejsce zajmuje rodzina. Jest ważna również dla profesora Jerzego Buzka nie tylko w wymiarze osobistym. Oto przed dwoma laty z okazji 50-lecia Unii Europejskiej zorganizował w Parlamencie Europejskim złote goody 40 parom małżeńskim z województwa śląskiego.

Ślązacy wielokrotnie dawali dowody uznania Jerzemu Buzkowi. Najdobitniej w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Lista śląskich miast, które nadały Mu honorowe obywatelstwo jest długa i zapewne będzie dalej się wydłużała. Ostatnio dołączyły do nich Gliwice i Rybnik. Śląski Szmaragd, Śląski Oskar, Śląska Nagroda Jakości, Człowiek Roku Województwa Śląskiego to tylko niektóre spośród „śląskich” nagród przyznanych Mu w różnych latach.

Śląskość Jerzego Buzka ujawnia się w Jego cechach osobowych: rzetelności, pracowitości, otwartości na innych i szacunku dla innych, ale przede wszystkim w niezłomności, w konsekwentnym dążeniu do osiągnięcia założonych celów. A są to cele zawsze służące jakiejś ważnej sprawie.

Moglibyśmy kontynuować przegląd innych jeszcze stron aktywności Dostojnego Doktoranta, i przyjrzeć się choćby Jego poczynaniom aktorskim. Mamy wszak w pamięci brawurowo odtworzoną rolę krasnoludka Śpiocha w charytatywnym spektaklu „Królowna Śnieżka” na scenie Teatru Rozrywki w Chorzowie. Jednak mimo niewątpliwego talentu scenicznego zdecydowanie ustępuje swojej córce Agacie, więc poprzestawimy na wymienionych już sferach działalności.

Dokonania Dostojnego Doktoranta na niwie naukowej, społecznej i politycznej dają się podsumować dwoma atrybutami prawdziwego autorytetu: mądrością i niezłomnością.

Nazwisko Buzek wywodzi się ponoć z języka łużyckiego i znaczy tyle, co „pobudzający do sławy” lub „strzegący sławy”. Jednak do profesora Jerzego Buzka znacznie bardziej pasuje określenie „człowiek służący innym” jakim obdarzył Go profesor Andrzej Ziębiak w laudacji z okazji przyznania Dostojnemu Doktorantowi doktoratu honorowego Politechniki Śląskiej. W rzeczy samej, w swoim działaniu profesor Buzek kieruje się głębokim humanizmem, rozumieniem potrzeb ludzi. Zapadło mi w pamięć, jakże bardzo uniwersyteckie przesłanie Jerzego Buzka do młodzieży: „Musimy upewnić się, że przyszłe pokolenia Europejczyków wyniosą przyzwyczajenie do kultury otwartości, niedyskryminacji i tolerancji”.

Profesor Jerzy Buzek jest doktorem *honoris causa* uniwersytetów w Dortmundzie, Isparcie i Seulu, Politechniki Opolskiej, Śląskiej, a od niedawna także Łódzkiej. Nie zdradzę tajemnicy, jeśli ujawnię, że także senaty Politechniki Wrocławskiej i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego wyraziły chęć uhonorowania Go najwyższą godnością akademicką. Jeśli tak wiele uczelni przyjmuje w poczet swoich społeczności Dostojnego Doktoranta, to oznacza, iż w osobie profesora Jerzego Buzka odnajdują uosobienie wartości, którym hołdują i które stanowią o istocie i dostojeństwie uniwersytetu. To przekonanie wynikające z dotychczasowych dokonań profesora Jerzego Buzka legło też u podstaw dzisiejszej uroczystości nadania Mu godności doktora honorowego Uniwersytetu Śląskiego. Honorujemy mądrość i niezłomność. Honorujemy wielkiego Polaka i wielkiego Ślązaka.

JANUSZ JANECZEK

Foto: Agnieszka Szymala

XIV uroczysty koncert akademicki

12 czerwca w Sali Koncertowej Akademii Muzycznej w Katowicach odbył się XIV uroczysty koncert akademicki z okazji święta Uniwersytetu. Jego gościem specjalnym był prof. Filip Bajon, wykładowca na Wydziale Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego UŚ, jeden z najwybitniejszych scenarzystów i reżyserów współczesnego kina polskiego, absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Adama Mickiewicza oraz Wydziału Reżyserii Łódzkiej Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej i Filmowej. Debiutował filmem pt. „Powrót”, za który otrzymał Złotą Kamerę, nagrodę dla najlepszego debiutanta, ale pasmo sukcesów tego znakomitego artysty rozpoczął, obsypany nagrodami na wielu festiwalach, film pt. „Aria dla atlety”.

- 42 lata to jest dobry wiek, już się wszystko wie, ale się wszystkiego jeszcze nie zrealizowało, patrzę z ufnością w przyszłość ponieważ najlepsze lata przed wami – powiedział prof. Bajon, który następnie wygłosił wykład pt. „Nie tylko ilustracja”, poświęcony muzyce filmowej.

Koncert prowadziła Małgorzata Mendel. Zebrani mieli okazję wysłuchać znane utwory muzyki filmowej, m.in. „Moon River” z filmu „Śniadanie u Tiffany’ego”, „Pokochaj mnie” z filmu „Czar Cyganerii”, „Gigi” z filmu „Gigi”, czy „Tę uliczkę znam” z filmu „My Fair Lady” w wykonaniu m.in.: Orkiestry Symfonicznej Filharmonii Za-

brzańskiej pod dyrekcją Sławomira Chrzanowskiego, Chóru Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”, przygotowanego przez Izabellę Zielecką-Panek, Sabiny Olbrich-Szafraniec (sopran), Mateusza Zajdla (tenor) i Ireneusza Miczki (baryton).

- Dla uniwersytetu 42 lata to bardzo niewiele, niemniej jednak już teraz możemy być dumni z tego, co Uniwersytet Śląski osiągnął – powiedział JM Rektor UŚ prof. zw. dr. hab. Wiesław Banyś, który przywitał znakomitych gości: m.in. eurodeputowanych, senatorów i posłów, konsula Honorowego Republiki Słowenii w Katowicach, Mieczysława Barańskiego, przedstawicieli duchowieństwa z arcybiskupem Damianem Zimoniem, metropolitą katowickim, przedstawicieli władz miejskich Katowic, Zabrze, Sosnowca, bankowości, szkolnictwa wyższego, byłych rektorów naszej uczelni oraz całą społeczność akademicką. Mówiąc o misji społecznej uniwersytetu, rektor nawiązał do apelu Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich „Akademicki SMS dla powodzian”, który został ogłoszony kilka dni później oraz do apelu o udział w nadchodzących wyborach prezydenckich. Stwierdził, że obowiązkiem uniwersytetu jest szerzenie aktywności społecznej, chęci zmiany otaczającej nas rzeczywistości, niebycia obojętnym na nieszczęścia innych.

IK

Przemówienie JM Rektora UŚ prof. zw. dr. hab. Wiesława Banysia podczas koncertu akademickiego

Szeroko otwarte drzwi

Dobry wieczór Państwu,
witam wszystkich Państwa bardzo serdecznie na koncercie z okazji Święta Uniwersytetu Śląskiego.

To już 42 lata działalności naszego Uniwersytetu. 42 lata to, oczywiście, niewiele w funkcjonowaniu instytucji, a zwłaszcza instytucji takiej jak uniwersytet, której trwanie z natury rzeczy jest

przewidziane na wieki – ale Uniwersytet Śląski z filii, córki Uniwersytetu Jagiellońskiego, stał się już w tym czasie całkiem dojrzałą panną, która sama stanowi o swoim losie.

Możemy być dumni z naszych dotychczasowych osiągnięć a także planów i zamierzeń, które otwierają przed nami nowe możliwości.

Przede wszystkim chciałem wszystkim Państwu za tę pracę na rzecz naszego Uniwersytetu bardzo podziękować. Tworzenie uniwersytetu, to praca zespołowa: kolejne pokolenia naszych znamienitych poprzedników budowały od podstaw naszą uczelnię, jedni budowali moźolnie fundamenty, inni z oddaniem budowali i budują parter i kolejne piętra. ➔

Chciałem wszystkim naszym pracownikom, doktorantom oraz studentom, którzy uczestniczyli i uczestniczą w naszej budowie bardzo nisko się pokłonić i bardzo serdecznie podziękować za ich pomysły, idee, trud, wysiłek, determinację i zaangażowanie – bez nich, bez Was, bez nas, Uniwersytet Śląski nie mógłby powstać, nie byłby takim, jakim jest teraz, a jest bardzo dobry – dziękuję wszystkim Państwu bardzo serdecznie za to wszystko, co dla naszego Uniwersytetu zrobiliście!

Świetnie było widać tę wspólną pracę zespołową np. dwa tygodnie temu, gdy wmurowywaliśmy kamienie węgielne pod nasze kolejne inwestycje: z jednej strony, Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką, budowaną wspólnie z naszymi kolegami z Akademii Ekonomicznej w Katowicach i wspomagani przez Urząd Marszałkowski, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Władze Miasta Katowice, a z drugiej strony, Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie.

O bibliotekę staraliśmy się jeszcze za czasów rektorowania pana rektora Maksymiliana Pazdana i inicjatyw pani dyrektor Wandy Dziadkiewicz, pana rektora Tadeusza Sławka, do finału formalno - organizacyjnego doprowadził pan rektor Janusz Janeczek, a teraz inwestycja jest finalizowana budowlanie i funkcjonalnie.

Podobnie jest ze Śląskim Międzyuczelnianym Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie, to za czasów pana rektora Janusza Janeczka, inicjatyw pana prorektora Jerzego Ziolo, powstała idea i przygotowane zostały fundamenty formalne i organizacyjne pod to przedsięwzięcie, a teraz budowane są fundamenty murarskie i opracowywana jest w szczegółach jego przyszła organizacja.

Nie będziemy dzisiaj wieczoru rozmawiać o naszej przeszłości – choć jest to bardzo ciekawy i wdzięczny temat – ani o dynamice rozwoju naszego Uniwersytetu, o której mieliśmy możliwość rozmawiać przy wielu okazjach. Chciałbym, żebyśmy porozmawiali o tym, co przed nami, o tym, jakie wyzwania na nas czekają w millenium uniwersytetu, wiek XXI znaczy przecież 1000 lat uniwersytetu jako instytucji życia naukowego i publicznego. Poruszę tutaj z konieczności w skrócie tylko kilka kwestii.

Po pierwsze, kwestię **autonomii** uniwersytetów.

Jak pamiętamy, Wielka Karta Uniwersytetów Europejskich określa uniwersytet jako [...] *autonomiczną instytucję w samym centrum społeczeństw rozmaicie zorganizowanych ze względu na geografę i dziedzictwo historyczne, tworzy on, bada, ocenia i przekazuje kulturę poprzez działalność naukową i dydaktyczną. By*

Foto: Agnieszka Szymala

sprostać potrzebom otaczającego nas świata, jego działalność naukowa i dydaktyczna musi być moralnie i intelektualnie niezależna od władzy politycznej i ekonomicznej.

Ale autonomia ani nie jest dana raz na zawsze, ani nie jest pełna i dbać o nią trzeba bez przerwy. Autonomia, to jest niezależność intelektualna i polityczna – oby także bardziej jeszcze ekonomiczna – organizacyjna. Dlatego też w trakcie dyskusji nad reformą szkolnictwa wyższego w Polsce apelujemy, aby akty prawne typu ustawa *Prawo o szkolnictwie wyższym* były zdecydowanie deregulacyjne, powinny być krótkim zasadniczym tekstem, wprowadzającym jak najmniej regulacji w odniesieniu do uczelni akademickich, bo one same dobrze wiedzą np. jakie kierunki i programy studiów realizować – bo przecież bezsens jest czekać dwa lata aż będzie można uruchomić nowy kierunek studiów np., jak się organizować, jak lepiej jeszcze wspomagać swoich pracowników, jak lepiej zarządzać, etc.

Po drugie, kwestię **finansowania** uniwersytetów.

Jest zdecydowanie za niskie, tak jeśli chodzi o naukę – tu jest właściwie zapaść, i gdyby nie środki unijne, to moglibyśmy mówić o katastrofie – jak i o szkolnictwo wyższe – nasz postulat, przyjęty w środowiskowej *Strategii Rozwoju Szkolnictwa Wyższego w Polsce do 2020 r.*, to zdążać do 4 * 1% PKB, zgodnie z założeniami nie tylko Strategii Lizbońskiej: 2% na naukę (po 1% ze środków publicznych i niepublicznych) i 2% na szkolnictwo wyższe (też po 1% ze źródeł publicznych

i niepublicznych). Mówi się nam czasem, że źle zarządzamy uczelniami, a pieniędzy w systemie jest wystarczająco dużo: na pewno nigdy nie jest tak dobrze, żeby nie mogło być lepiej, ale rzeczywistość jest zdecydowanie bardziej złożona, wystarczy spojrzeć na wyniki ankiety jaka została przeprowadzona niedawno wśród prawie 250 młodych pracowników nauki, z których zdecydowana większość, prawie 80%, musi podjąć dodatkową pracę, żeby móc zorganizować swoje życie, bo ich wynagrodzenia na asystenturze czy adiunkturze są zdecydowanie za niskie, by poświęcić się wyłącznie pracy naukowej, czy też przyjrzeć się innym krajom, gdzie – jak np. we Francji – w 2009 r. zwiększona została dotacja budżetowa na szkolnictwo wyższe przeciętnie o 20% w stosunku do roku ubiegłego, a azymutem finansowania badań naukowych jest 3% PKB w roku 2012.

Zwiększenie finansowania budżetowego, poszukiwanie przez nas wszystkich dodatkowych środków, w tym także ze źródeł prywatnych i szeroko rozumianego otoczenia biznesowego, gospodarczego i społecznego uniwersytetu, na badania naukowe i kształcenie oraz przeprowadzenie stosownych, niezbędnych reform zapewniających wyższy, konkurencyjny poziom badań naukowych i dydaktyki są, wzięte razem, koniecznymi elementami pomyślnego rozwoju szkolnictwa wyższego i badań naukowych w Polsce.

Po trzecie, kwestię jeszcze intensywniejszej **współpracy z szeroko rozumianym otoczeniem uniwersytetu**.

To jest nowa służebność uniwersytetu wieku XXI – właściwie od zawsze powin-

na taką być, ale zwłaszcza w wieku XIX uniwersytety były traktowane, jak niedostępne dla zwykłego śmiertelnika świątynie wiedzy w przysłowiowych wieżach z kości słoniowej. Ta bardziej intensywna współpraca powinna mieć miejsce tak w badaniach naukowych, które częściej jeszcze niż dotychczas powinny być ukierunkowane na potrzeby szeroko rozumianego otoczenia: biznesowego, gospodarczego, społecznego – także po to, by zwiększyć finansowanie działalności uniwersytetów ze źródeł pozabudżetowych, o której mówiliśmy przed chwilą, jak i w kształceniu, tak by lepiej przygotowywać absolwentów do potrzeb rynku pracy, czemu powinno służyć między innymi opracowywanie i realizowanie programów dydaktycznych na potrzeby i przy współpracy naszych partnerów z otoczenia biznesowo-gospodarczo-społecznego.

To te między innymi elementy będą poddawane analizie w skali europejskiej przez holenderskie *European Center for Strategic Management of Universities* w ramach nowej inicjatywy, już drugiej, europejskiego benchmarkingu czterech elementów funkcjonowania uniwersytetów: zarządzania, relacji między uniwersytetem a przedsiębiorstwami, reformy programów studiów oraz ustawicznego kształcenia zawodowego, jako części uczenia się przez całe życie (LLL).

Po czwarte, kwestię tzw. **antynomii powszechności i elitaryzmu** studiów.

Przy szeroko otwartych drzwiach współczesnego uniwersytetu, dbając o jak najwyższy poziom kształcenia wszystkich studentów, musimy jeszcze bardziej zadbać o możliwość indywidualnego rozwoju i indywidualnej ścieżki kształcenia dla szczególnie uzdolnionej młodzieży, w ramach takich inicjatyw jak: MISH, MISMAP, Akademia *Artes Liberales*, ale także, z jednej strony, poprzez doprowadzenie do możliwości zdecydowanie bardziej jeszcze modularnego układania przez studentów swoich programów studiów i określania typów umiejętności, jakie chcą uzyskać po ich ukończeniu a, z drugiej strony, poprzez doprowadzenie do sytuacji, w której dyplomy certyfikujące określonego typu umiejętności (do dookreślenia np. w Krajowych i Europejskich Ramach Kwalifikacji) będzie można uzyskiwać nawet nie przechodząc kursu akademickiego, także w ramach kształcenia ustawicznego – zatem jak największa elastyczność i jak najwyższa jakość kształcenia.

Po piąte, kwestię **relacji między nauką, kształceniem i innowacyjnością**, czyli słynnego trójkąta wiedzy.

Trójkąt wiedzy mówi w zasadzie tylko tyle, i aż tyle, że zwłaszcza w uniwersytetach nasze kształcenie powinno być ukierunkowane na formowanie postaw kreatywnych, innowacyjnych, łamanie sche-

matów, przysłowiowe rozpalanie intelektualnego ognia, a nie napełnianie wodą wiadra. Ostatnio coraz bardziej mówi się także o przedsiębiorczości jako elemencie, który spaja w trójkątną jedność naukę, kształcenie i innowację. Można się, oczywiście, zastanawiać, czy przedsiębiorczość jest spoiwem wspomnianego trójkąta, czy też raczej tworzy, wraz z pozostałymi, inną figurę geometryczną: *a Knowledge square: education – research – innovation – entrepreneurship*, do czego jeszcze wrócimy za chwilę.

Niezależnie od tego, czy innego punktu widzenia, jedno jest pewne, że innowacyjność jest absolutnie niezbędnym elementem działań naukowych i edukacyjnych w społeczeństwie informacyjnym i gospodarce opartej na wiedzy. Do tego zresztą stopnia musimy ten element w tej chwili realizować, podkreślać i akcentować jego znaczenie, iż niektórzy, jak np. F. Le Bail, zastępca dyrektora generalnego ds. przedsiębiorstw i przemysłu Komisji Europejskiej, z tytułowała swoje wystąpienie na konferencji w Barcelonie z początkiem czerwca, poświęconej „*Knowledge and Innovation Communities - delivering New solutions to the European Innovative landscape*” *An Innovation Union*.

Po szóste, kwestię **nowej równowagi funkcjonowania uniwersytetu**.

Nowej równowagi między nowymi wymaganiem rynkowymi, w tym przyciąganiem do uniwersytetu partnerów biznesowo-gospodarczo-społecznych, a jego misją intelektualną, kulturalną i społeczną, zapewniając ciągłość tradycji prowadzenia i rozwijania wszystkich typów badań naukowych z wymogami współczesnego rynku pracy.

O konieczności harmonijnego łączenia nauk matematyczno-przyrodniczych i technicznych z humanistyką mówił między innymi wczoraj nasz doktor *honoris causa* prof. Jerzy Buzek. Dyskusowaniu tego typu kwestii służą też między innymi takie fora wymiany poglądów, jak np. Forum *Science and technology in Society*, które zbiera się co roku w październiku w Kyoto, dając ramy dla otwartych dyskusji dotyczących bezpieczeństwa, aspektów etycznych, środowiskowych, etc. zastosowań technicznych, będących rezultatem postępu naukowego i technologicznego pod znamiennym hasłem: *The Lights and Shadows of Science and Technology*.

Nowa równowaga, jaką uniwersytety muszą osiągnąć w nowej rzeczywistości łączy się także z ich tradycyjną odpowiedzialnością za kierunek rozwoju społeczeństw.

Po siódme wreszcie, kwestię **relacji między innowacyjnością, kreatywnością a aktywnością**.

Wspólnym mianownikiem innowacyjności i kreatywności, ich podstawą, jest aktywność – dążenie do zmieniania świata, skorelowana z prawdziwością teorii naukowych, te ostatnie są prawdziwe bowiem o tyle, o ile pozwalają nam zmieniać i przekształcać rzeczywistość. Rozwijanie wszelkiego typu aktywności, jako przeciwieństwa bierności i obojętności, jest także elementem misji uniwersytetu.

To właśnie w ramach misji społecznej i odpowiedzialności uniwersytetów, Konferencja Rektorów Uniwersytetów Polskich wystosuje w poniedziałek dwa apele: Apel o pomoc dla powodźnian wraz z inicjatywą AKADEMICKI SMS DLA POWODZIAN (środa, 16. 06., g. 12.00) oraz apel o udział w wyborach.

Rozpoczęliśmy te kilka uwag o wyzwaniach, które stoją przed nami w najbliższym czasie od przytoczenia określenia istoty uniwersytetu, przedstawionej w *Wielkiej Karcie Uniwersytetów Europejskich* i zakończymy je także przytoczeniem krótkiego z niej fragmentu: u początku trzeciego tysiąclecia, tak jak i dotychczas:

1. *przyszłość ludzkości zależy przede wszystkim od rozwoju kulturalnego, naukowego i technicznego, który kształtuje się w ośrodkach kultury, wiedzy i badań naukowych, jakimi są prawdziwe uniwersytety,*

2. *zadanie uniwersytetów, jakim jest szerzenie wiedzy wśród młodych pokoleń oznacza, iż w świecie współczesnym muszą one służyć również całemu społeczeństwu, a także, iż kulturalna, społeczna i ekonomiczna przyszłość społeczeństwa wymaga znaczących nakładów na rozwój szkolnictwa wyższego,*

3. *uniwersytety muszą dać przyszłym pokoleniom wykształcenie i wychowanie, które zapewnia szacunek dla wielkiej współzależności pomiędzy środowiskiem naturalnym a naszym życiem.*

Szanowni Państwo,

raz jeszcze Państwu dziękując za Państwa pracę i wysiłek na rzecz Uniwersytetu Śląskiego, które nas doprowadziły do miejsca – dobrego – w którym jesteśmy, gratulując sukcesów dotychczasowych i życząc nam kolejnych, nie znajduję lepszego akademickiego wyrażenia moich uczuć dziękczynnych, jak przesłanie zawarte w ostatniej zwrotce hymnu akademickiego *Gaudeamus igitur*:

*Vivat Academia,
Vinat professores,
Vivat membrum quodlibet,
Vivant membra quaelibet,
Semper sint in flore!*

Dziękuję Państwu bardzo!

Foto: Agnieszka Sikora

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych oraz Medalii Komisji Edukacji Narodowej

Nie samym chlebem człowiek żyje...

...potrzebuje także uznania – powiedział JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś 8 czerwca podczas uroczystości wręczenia pracownikom Uniwersytetu Śląskiego odznaczeń państwowych oraz Medalii Komisji Edukacji Narodowej.

Dziękując za wyróżnienia, prof. dr hab. Jadwiga Stawnicka powiedziała:

- W takich chwilach, jak ta, niezmiennie towarzyszy nam poczucie dumy radość z wypełniania naszych powinności, poczucie gotowości do dalszych działań, dalszych wysiłków na rzecz środowiska akademickiego, studentów kraju i społeczeństwa. Ten dzień zamyka pewien etap w naszym życiu. Kiedy działalność na rzecz kraju i społeczeństwa wykracza poza zakres obowiązków to działalność ta nabiera innego wymiaru: to już nie obowiązek – to przyjemność, to nasza pasja. Pasja działalności naukowo-badawczej, dydaktycznej i wdrożeniowej. Nasze pasje są wspólnym mianownikiem, łączą nas. Patrząc na świat, nie pytamy „dla-

czego?”, patrząc na świat pytamy „dlaczego nie?” Otwarty zostaje zatem kolejny etap w naszym życiu, w którym będziemy stawiać przed sobą kolejne wyzwania. Wielkie czyny powstają z wielkich marzeń, a więc życzę wszystkim wielkich marzeń i kreatywnych idei i niestrudzonej aktywności.

Krzyżem Zasługi zostały uhonorowane osoby, których działalność na rzecz kraju i społeczeństwa wykracza poza zakres obowiązków. Wojewoda śląski Zygmunt Łukaszczyk wręczył odznaczenia 30 pracownikom Uniwersytetu.

Srebrny Krzyż Zasługi otrzymali:

prof. dr hab. Krzysztof Marek Jarosz,
prof. UŚ dr hab. Józef Knopek,
ks. prof. dr hab. Józef Krętosz,
dr hab. Adam Molenda,
prof. dr hab. Adam Stankowski,
prof. dr hab. Halina Widła.

Braźowy Krzyż Zasługi otrzymali:

prof. dr hab. Jan Władysław Cholewa,
prof. UŚ dr hab. Anna Zofia Glimos-Nadgórska,
dr Ryszard Henryk Solik,
prof. dr hab. Jadwiga Maria Stawnicka.
Medal za Długoletnią Służbę, to nagroda za wzorowe i przykładowe wypełnianie obowiązków, wynikających z pracy zawodowej. Odznaczeniem tym zostali uhonorowani:

Medal Złoty za Długoletnią Służbę:

dr hab. Alferd Czogała,
mgr Aleksandra Kaszper,
prof. UŚ dr hab. Krystyna Kłosińska,

Barbara Kudera,
prof. dr hab. Halina Mazurek,
dr Ewa Ogłóża,
mgr Elżbieta Pagacz,
prof. dr hab. Teresa Pyzik,
dr Danuta Raś,
dr Danuta Rode,
prof. UŚ dr hab. Józef Sieroń,
prof. dr hab. Magdalena Wandzioch,
mgr Edward Wąsiel,
prof. UŚ dr hab. Olga Wolińska,
prof. dr hab. Maria Wysocka.

Medal Srebrny za Długoletnią Służbę:

prof. UŚ dr hab. Rafał Molencki,
prof. UŚ dr hab. Alina Szczurek-Bortuta,
mgr Teresa Pawlicka.

Medal Braźowy za Długoletnią Służbę:

dr Aleksandra Achteлик,
mgr Robert Wardyń.
Za szczególne zasługi dla oświaty i wychowania Medale Komisji Edukacji Narodowej, z rąk JM Rektora UŚ prof. zw. dr hab. Wiesława Banyś, odebrało 14 pracowników Uniwersytetu Śląskiego: prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś (z rąk wojewody śląskiego), prof. dr hab. Zbigniew Białas,
dr Beata Dyrda,
prof. UŚ dr hab. Zenon Gajdzica,
dr Helena Hrapkiewicz,
prof. Anna Kowalczyk-Klus,
ks. prof. dr hab. Józef Krętosz,
prof. dr hab. Jan Malicki,
prof. UŚ dr hab. Bernadeta Niesporek-Szamburska,
prof. UŚ dr hab. Urszula Szuścik,
dr hab. Lesław Teper,
prof. UŚ dr hab. Jadwiga Uchyła-Zroski,
dr Ireneusz Zjawiony,
dr Tadeusz Wolan (wniosek Związku Nauczycielstwa Polskiego).

Złotą Odznaką „Za Zasługi dla Uniwersytetu Śląskiego” zostali wyróżnieni:

mgr Edward Achteлик,
mgr Adam Ręka.

RED.

Konferencja dotycząca roli Śląska w Polsce i Unii Europejskiej

„Twoje zdanie się liczy”

Śląsk to ogromny potencjał. Śląsk ma szansę stać się liderem wśród regionów naszej części Europy. Te opinie można było usłyszeć podczas konferencji „Śląskie jako region Polski w Unii Europejskiej: szanse i wyzwania”, która 21 maja odbyła się w auli Wydziału Prawa i Administracji UŚ.

Spotkanie zorganizowało Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego w Polsce. Odbyło się w ramach cyklu Forum Obywateli, któremu przyświeca hasło „Twoje zdanie się liczy”, i faktycznie, podczas debaty zaprezentowano wiele, często przeciwstawnych, spojrzeń na rolę regionu śląskiego.

Zebranych przywitał Jacek Safuta, dyrektor Biura Informacyjnego PE w Polsce.

Następnie głos zabrał JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś. – Aktywność ma pobudzać jedność kraju – stwierdził, mówiąc o szansach gospodarczych Śląska, nawiązując jednocześnie do głosów domagających się autonomii tego regionu.

Śląsk – plusy i minusy

Pierwszą część konferencji stanowiły wystąpienia gości. Za stołem zasiadli: prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Buzek, przewodniczący Parlamentu Europejskiego, dr hab. Maciej Szpunar, podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz Piotr Uszok, prezydent Katowic.

– Regiony Unii Europejskiej to siła – rozpoczął Jerzy Buzek. – Wspólnota daje nam ogromne możliwości rozwoju. warunkiem jest maksymalne wykorzystanie atutów i zniwelowanie słabych stron. Europa w latach pięćdziesiątych postanowiła zamienić wojnę na nieustanne negocjacje. To ogromny krok naprzód – przypomniał były premier. Stwierdził też, że Śląsk musi przełamać swoje słabości. Należy do nich zaliczyć skutki kryzysu gospodarczego, bezrobocie. To bolączki większości krajów europejskich, ale w jakimś stopniu dotyczą również naszego regionu. Do tego trzeba wskazać słabą infrastrukturę elektroniczną i elektryczną. – Oczywiście trzeba pamiętać też o atutach. Jedyną dobrze funkcjonującą infrastrukturą kolejową i jedyną od lat działającą autostradą w kraju, ogromne złoża węgla kamiennego, dobrze funkcjonująca Katowicka Specjalna Strefa

Ekonomiczna. To wszystko daje nam szansę, aby być wiodącym regionem Unii – zakończył przewodniczący PE.

Następnie głos zabrał dr hab. Maciej Szpunar. Występował w dwóch rolach, po pierwsze jako przedstawiciel Ministerstwa Spraw Zagranicznych, po drugie jako pracownik naukowy Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego.

– Śląsk to region o zakorzenionych tradycjach rodzinnych. To też ogromny atut, którego nie powinniśmy zmarnować – mówił minister Szpunar. – Polska, w tym również Śląsk, ciągle pozostaje w tyle za najlepiej rozwiniętymi regionami UE. Naszym zadaniem jest ten dystans niwelować.

Piotr Uszok mówił o tym, jak w ciągu 15 lat zmieniał się wygląd Katowic. – Kopalnie, huty i inne budynki przemysłowe przemieniają się w centra handlowe, muzea, galerie. Katowice stają się jednym z ważniejszych miejsc dla polskiej kultury – chwalił prezydent.

Europarlamentarzyści o Śląsku

Drugą część konferencji stanowiła debata posłów do Parlamentu Europejskiego. Wyzwanie podjęli Adam Gierek, Marek Migalski i Jan Olbrycht. Adam Gierek mówił o potrzebie połączenia rozwoju usług z rozwojem przemysłu: – Między czystym przemysłem a usługami istnieje sprzężenie zwrotne. Jan Olbrycht wskazywał z kolei na politykę regionalną: – Polskie regiony są jednymi z najbardziej niezależnych w UE. Ważne jest, aby pieniądze, które te regiony otrzymują, były wydawane mądrze i perspektywicznie. Marek Migalski mówiąc o rozwoju Śląska stwierdził, że nie można preferować jednego regionu. Jeśli Polska będzie się dobrze rozwijała, to ten sam los czeka Śląsk. – Kluczem jest inwestowanie w edukację i naukę, walka o własną podmiotowość. My musimy być jacyś. – skwitował.

Śląsk – terazniejszość i szanse rozwoju

Na zakończenie głos oddano zaproszonym ekspertom. Byli wśród nich ekonomista dr Richard Mbewe, Adrian Furgalski, dyrektor Zespołu Doradców Gospodarczych TOR, Luk Palmen, prezes Zarządu InnoCo, kardiochirurg dr Zbigniew Nawrat i Witold Willak z Komisji Europejskiej. Wszyscy starali się przedstawić rolę Śląska w dziedzinach, którymi się zajmują, oraz zaproponować rozwiązania, aby ten udział był istotniejszy.

Foto: Agnieszka Sikora

Od lewej: podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych dr hab. Maciej Szpunar, przewodniczący Parlamentu Europejskiego prof. zw. dr hab. inż. Jerzy Buzek i JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

DAMIAN MAJER

Czy udało się sprostać wyzwaniu doprowadzając do fuzji biznesu i nauki? Czym jest Wspólnota Wiedzy i Innowacji? Na te i inne pytania odpowiadali uczestnicy EEC 2010.

Od 31 maja do 2 czerwca w Katowicach odbywał się Europejski Kongres Gospodarczy 2010, największa konferencja w Europie Środkowej pod patronatem przewodniczącego Komisji Europejskiej José Manuela Barroso (European Economic Congress 2010 - EEC). W wydarzeniu wzięli udział przedstawiciele władz naszej uczelni: JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś, który uczestniczył w panelu dyskusyjnym „Wspólnoty Wiedzy i Innowacji – fuzja nauki i biznesu. KIC-InnoEnergy w obszarze zrównoważona energia” oraz prorektor ds. nauki i współpracy z gospodarką prof. UŚ dr hab. Andrzej Kowalczyk (panele: „Parki przemysłowe, parki naukowo-technologiczne – perspektywy rozwoju” i „Gospodarka wodna i gospodarka ściekowa w aspekcie zrównoważonego rozwoju regionów.”).

Kongres upłynął pod znakiem dyskusji na tematy związane z energetyką. Ponadto uczestnicy poruszali kwestie ekonomiczne, a także transportu, gospodarki wodnej, ście-

Przedstawiciele władz uczelni na Europejskim Kongresie Gospodarczym 2010

Od umysłów do rynku

kowej i ochrony zdrowia. W debacie na temat fuzji nauki i biznesu udział wzięli m.in. przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek (wystąpienie multimedialne), minister nauki i szkolnictwa wyższego Barbara Kudrycka, Gérard de Nazelle, dyrektor Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) z siedzibą w Budapeszcie oraz rektorzy największych polskich uczelni.

Wspólnota Wiedzy i Innowacji (WWI) to międzynarodowe porozumienie uczelni, instytutów i firm koordynowane przez EIT. Oficjalna inauguracja tego programu była jednym z najważniejszych wydarzeń ostatniego dnia Europejskiego Kongresu Gospodarczego 2009. W tym roku odbyła się debata na temat tego przedsięwzięcia, które stanowi wielką szansę dla polskiej i europejskiej energetyki. Przypomnijmy, w ramach Wspólnoty Wiedzy i Innowacji w grudniu ub. roku ogłoszony został konkurs na utworzenie Węzłów Wiedzy i Innowacji. W dziedzinie „Sustainable Ener-

gy” zwyciężyło międzynarodowe konsorcjum InnoEnergy, koordynowane przez niemiecką uczelnię Karlsruhe Institute of Technology (KIT). Składa się ono z sześciu węzłów odpowiedzialnych za poszczególne obszary tematyczne, koordynatorem węzła polskiego jest Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie.

– Wspólnota Wiedzy i Innowacji w Polsce to ogromny sukces i wielka szansa polskiej nauki – powiedziała podczas debaty minister Barbara Kudrycka. – Pamiętam tę gorącą noc, wiosną 2008 roku, kiedy na spotkaniu ministrów nauki z krajów UE, niemal do godziny drugiej nad ranem debatowaliśmy nad wyborem siedziby Rady Zarządzającej EIT. Kiedy ostateczny wybór padł na Budapeszt wydawało nam się, że przegrana Wrocławia oznacza stratę dla całej polskiej nauki. To nas zmobilizowało do dalszych starań. I w grudniu 2009 roku werdyktem EIT otrzymaliśmy znacznie większą szansę dla naszej nauki. Kraków stał się jedną z siedzib Europejskiej Wspólnoty

Foto: Paweł Pawłowski/wmp.pl

Rektor prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś wziął udział w panelu „Wspólnoty Wiedzy i Innowacji – fuzja nauki i biznesu. KIC-InnoEnergy w obszarze zrównoważona energia”

Wiedzy i Innowacji w zakresie zrównoważonej energii. Liderem projektu po polskiej stronie jest Akademia Górniczo-Hutnicza, a uczestniczą w nim także: Politechnika Śląska, Uniwersytet Śląski, Uniwersytet Jagielloński, Politechnika Wroclawska, Główny Instytut Górnictwa (GIG), Instytut Chemicznej Przeróbki Węgla (IChPW), Tauron, ZAK Kędzierzyn, LOTOS, PGNiG. To konsorcjum, aby uczestniczyć w staraniach o lokalizację, musiało wejść do szerszego konsorcjum międzynarodowego. Trafiło do grupy potężnych ośrodków akademickich i przemysłowych z Niemiec, Szwecji, Belgii, Hiszpanii i Holandii. Polska jest jedynym w tym gronie nowym członkiem UE (...). Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wsparło projekt kwotą 3 mln euro rocznie, co było warunkiem koniecznym dla starań o WWI w Polsce. Kraków jest jedną z sześciu lokalizacji centrów badawczych nad najnowocześniejszymi technologiami. W Polsce prowadzone będą m.in. badania nad ograniczeniem emisji CO₂ i łączeniem energetyki węglowej z jądrową.

Minister Kudrycka zwróciła uwagę na fakt, że unijne fundusze należy w po-

dobnym stopniu inwestować w naukę, innowację i rozwój, co w infrastrukturę: – Dzięki funduszom strukturalnym budujemy nowoczesne laboratoria i finansujemy zaawansowane programy badawcze. W efekcie rośnie konkurencyjność naszej gospodarki. Pod tym względem od czasu naszego wejścia do UE przeskoczyliśmy już jeden poziom w klasyfikacji europejskiej tablicy wyników innowacyjności (EIS) i znajdujemy się już na poziomie takich krajów, jak Hiszpania czy Włochy. To nas jednak nie satysfakcjonuje. Chcemy piąć się wyżej, by sięgnąć takich państw, jak Niemcy czy Francja – podkreśliła minister Kudrycka.

– Nasza wspólnota InnoEnergy postawiła na zrównoważoną energię – powiedział przewodniczący Parlamentu Europejskiego Jerzy Buzek w wystąpieniu multimedialnym. – Tu na Śląsku szczególnie mocno rozwijać chcemy czyste technologie węglowe. Liczy na to cała Europa. Gratuluję wszystkim, którzy zaangażowali się w utworzenie węzła polskiego, jednak wiemy, że ostateczny sukces będzie zależał od wszystkich europejskich partnerów, a jest ich kilkudziesięciu i tych academic-

kich i biznesowych. Od pomysłów do rynku. Jesteśmy dopiero na początku drogi.

Podczas debaty z zakresu Wspólnoty Wiedzy i Innowacji KIC-InnoEnergy w obszarze zrównoważona energia zaprezentowano pierwsze zdobyte doświadczenia oraz bariery, jakie zostały do pokonania. O roli uniwersytetu w KIC mówił rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr hab. Karol Musioł. Zwrócił on uwagę na to, jak ważne jest informowanie społeczeństwa o dokonaniach naukowców.

- Nowe technologie będą musiały uzyskać akceptację społeczną. Jak wytłumaczyć płatnikom podatków, że te technologie są dla nich dobre i że przyniosą im lepsze życie? Musi powstać nowy rodzaj naukowca, gotowego do inteligentnego przekazania swojej wiedzy w stronę szeroko pojętych czytelników i musi powstać nowy typ dziennikarza, który potrafi to napisać. Jak nie będzie transmisji naszych myśli do tych, którzy płacą na naukę, to będziemy mieć kłopoty z akceptacją naszych działań. Konieczna jest budowa powszechnego zrozumienia wokół technologii, które powstaną, i trzeba to zrobić z wyprzedzeniem.

IWONA KOLASIŃSKA

Apel do minister nauki i szkolnictwa wyższego Barbary Kudryckiej, premiera Donalda Tuska, Sejmu i Senatu RP

Protestujemy!

Stan polskiej nauki i polskiego szkolnictwa wyższego osiągnął poziom krytyczny. Poziom finansowania tych dziedzin jest żałośnie niski. Sieć szkół wyższych charakteryzuje nadmierne rozproszenie. Mamy ponad 130 uczelni publicznych i ponad 300 uczelni niepublicznych. Uczelnie niepubliczne prezentują niski poziom akademicki – zaledwie kilka ma uprawnienia habilitacyjne, a ledwie około dwudziestu ma prawa doktoryzowania. Niskie płace pracowników nauki i uczelni wyższych doprowadziły do wieloletowości, która przybrała już postać patologii. Około siedemdziesięciu procent polskich profesorów pracuje na więcej niż

na jednym etacie. Szkodliwość wieloletowości łatwo uchwycić, studiując dane statystyczne. Najlepiej w międzynarodowych porównaniach wypadają nauki ścisłe, w których wieloletowość jest ciągle zjawiskiem mniejszościowym.

Apelujemy o zdecydowane działania, które odwrócą te procesy degradacji.

Podstawowym celem reform powinna być likwidacja patologii: niskich płac, wieloletowości, niskich nakładów na naukę.

Reformy powinny rozpocząć się od powrotu do schematu płacowego 3:2:1:1.

Ten ład płacowy stworzył rząd AWS, wcielił w życie rząd SLD, a rozmontował go ostatni rząd SLD w 2005 roku. Powrót

do schematu 3:2:1:1 powinien wiązać się z likwidacją wieloletowości, przynajmniej wśród profesorów tytularnych.

Nie należy szukać liberalnej drogi do rozwiązania polskich problemów.

Unijna strategia *Europa 2020* zakłada osiągnięcie 3-procentowego udziału w produkcie krajowym brutto nakładów na działalność badawczo-rozwojową w roku 2020. Nie wolno poddawać w wątpliwość tej strategii, co czyni obecne Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sygnatariusze Apelu są przeciwni nowelizacji ustaw o szkolnictwie wyższym proponowanej przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Wiele z przyjętych poprawek utrwała istniejące nieprawidłowości. Istnieje znaczące ryzyko rozproszenia środków publicznych na nowe podmioty. **Nowelizacja ustawy o tak szerokim zakresie powinna być poprzedzona przyjęciem strategii rozwoju szkolnictwa wyższego.**

SYGNATARIUSZE APELU:

PRZEWODNICZĄCY KSN NSZZ SOLIDARNOŚĆ
PRZEWODNICZĄCY KOMISJI ZAKŁADOWYCH
UCZELNI KRAKOWSKICH
PRZEWODNICZĄCA KOMISJI ZAKŁADOWEJ
NSZZ SOLIDARNOŚĆ
UNIwersytetu Śląskiego

Wmurowanie kamieni węgielnych

28 maja miała miejsce uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (przy ul. Bankowej w Katowicach) – wspólnego projektu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał abp dr Damian Zimoń, metropolita katowicki. Projekt współfinansowany jest przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach RPO WSL 2007-2013 oraz z budżetu samorządu województwa śląskiego, Miasta Katowic, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Akademii Ekonomicznej w Katowicach, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, realizowany przez konsorcjum Akademii Ekonomicznej i Uniwersytetu Śląskiego. Nowoczesna biblioteka naukowa spełniać będzie standardy XXI wieku w zakresie udostępniania informacji niezbędnej do realizacji programów studiów obu uczelni, poprawy jakości nauczania poprzez zwiększenie potencjału badawczego, zwiększenia dostępności literatury naukowej w regionie oraz zwiększenia roli Uniwersytetu Śląskiego i Akademii Ekonomicznej w międzynarodowych relacjach naukowych.

... CINiBA

Wmurowanie kamienia węgielnego: JM Rektor AE prof. dr hab. Jan Pyka i JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

Pod aktem erekcyjnym podpisali się: dyrektor Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego prof. dr hab. Dariusz Pawelec, wiceprezes Zarządu Mostostal SA Jerzy Binkiewicz, JM Rektor AE prof. dr hab. Jan Pyka, JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś, dyrektor Biblioteki Głównej Akademii Ekonomicznej Barbara Zajączkowska i prezydent Katowic Piotr Uszok

Wartość projektu: 79 453 600,00 PLN
Środki z EFRR: 52 828 698,64 PLN
W całkowity koszt projektu jest wliczona budowa oraz wyposażenie Centrum, czyli specjalistyczne regały na książki, meble, infrastruktura techniczna, sprzęt komputerowy, czy system zabezpieczenia zbiorów w wolnym dostępie.

nych pod budowę gmachów...

i ŚMCEiBI

Podpisanie aktu erekcyjnego. Od lewej: JM Rektor ŚUM prof. dr hab. n. med. Ewa Małecko-Tendera, prof. zw. dr hab. Stefan Jurga (były rektor UAM), JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Baniś, marszałek województwa śląskiego Bogusław Śmigieński i prezydent Chorzowa Marek Kopel

Wmurowanie kamienia węgielnego

Tekst i zdjęcia: Agnieszka Sikora

Prof. zw. dr hab.
Jerzy Zioto

Koszt inwestycji – 103 352 654,09 zł
Całkowita wysokość dofinansowania projektu w ramach XIII
osi priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i
Środowisko – 64 680 000,00 zł
Wysokość dofinansowania przez Unię Europejską –
54 978 000,00 zł
Powierzchnia użytkowa – 16 868,10 m²
Kubatura – 79 174,25m³
Lokalizacja – Chorzów, ul. 75 Pułku Piechoty 1

Nadtytuł: III Raport Senackiej Komisji Historycznej UŚ (na podstawie kwerend prowadzonych przez Senacką Komisję Historyczną w zasobach Instytutu Pamięci Narodowej, Oddziału w Katowicach i innych dokumentów)

„Bezpieka” w Uniwersytecie Śląskim

Pracownicy Służby Bezpieczeństwa inwigilujący Uniwersytet Śląski nie byli ani ludźmi dobrej woli, ani intelektualistami o wysokim poziomie etycznym. Oddelegowani przez swoich mocodawców do pracy na uczelni zapewne pragnęli się gorliwie wywiązać ze swoich obowiązków, czasem nawet kosztem przeinaczania czy koloryzowania faktów. Bardzo często posługiwali się szantażem, łamiąc ludzkie morale i niszcząc człowieka; czyniąc z niego także *de facto* ofiarę reżimu.

Była ich na uczelni (według nazewnictwa SB „na obiekcie”) cała „armia”, w różnych szarżach i o różnych poziomach wykształcenia. Początkowo rekrutowali się z Wydziału III, kontrolującego środowiska „antysystemowe”, ale gdy z początkiem lat osiemdziesiątych zaczęła coraz śmielej działać opozycja polityczna, zaistniała potrzeba rozbudowy aparatu bezpieczeństwa, zwłaszcza wspomnianego Wydziału III. Wówczas Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (MSW) powołało w miastach akademickich specjalne jednostki, mające za zadanie prowadzenie rozpoznania operacyjnego wśród naukowców i studentów – określono je jako Wydział III-1. W Katowicach taki wydział pojawił się w lipcu 1982 roku.

Zapewne nie było więc kwestią przypadku, że od stopnia zaangażowania osoby w opozycję zależał dobór „opiekuna”, a raczej „opiekunów”, którym do pomocy przydzielano czasem jeszcze kilka osób. Poniżej kilka przykładów.

Oto prof. Augusta Chełkowskiego (SOS/SOR „Działacz”) inwigilowało ponad 20 funkcjonariuszy SB, wśród nich tacy „znawcy” jak: por. E. Cilecki, R. Czechowicz, E. Gałązka, K. Goraj, J. Górski, Z. Kłapoczek, E. Królikowski, M. Ryszka, S. Samek, K. Sikora, J. Wąsiołek, Z. Witkowski, K. Wojtyniak. Podobny „tłum” funkcjonariuszy otaczał profesorów: Edwarda Kluka (SOS „Opozycjonista”) i Andrzeja Pawlikowskiego (SOR „Świętoszek”).

O internowaniu prof. Ireny Bajerowej postanowił pułkownik Władysław Leś, komendant wojewódzki MO do spraw SB. Prof. Markiem Zrałkiem interesował się sam generał Jerzy Gruba. Takich egzemplifikacji można byłoby przytoczyć więcej, wskazują one ilu SB-ków urządziło nagonkę na jednego człowieka, co chwilami wygląda na zbiorowy obłąd (nie bez przyczyny określono komunizm jako aberrację antropologiczną por. „Gazeta Uniwersytecka UŚ” nr 8/2009), ale zarazem ujawnia potworny lęk przed opozycją.

Funkcjonariusze owych służb mieli przeważnie zaledwie wykształcenie podstawowe lub zawodowe; czytamy w ich życiorysach w rubryce zawód: ślusarz-mechanik, fryzjer, technik-hutnik, górnik-elektryk; rzadziej średnie lub wyższe, a jeśli już, to przeważnie techniczne lub resortowe. Stopniowo wykształcenie uzupełniali, a oddelegowani do pracy w uczelni czasem sami podejmowali studia, może po to, by wyzbyć się kompleksów. Jeden z komendantów wojewódzkich MO w latach sześćdziesiątych był z zawodu pomocnikiem murarskim!

Można jednak zauważyć, że z biegiem czasu (w późnym komunizmie) do pracy w SB szło coraz więcej zwykłych absolwentów uczelni (np. prawa), być może ze względu na wyższe zarobki i inne apanaże. Pochodzili przeważnie z małych miejscowości, czasem ze wsi, praca w SB była dla nich niewątpliwie awansem społecznym i wyróżnieniem, a normalnym odruchem (zawodowym) była podejrzliwość wobec inteligenta, także studenta. Zatrudniono ich więc taką liczbę, że byli wszędzie: w dziekanatach, rektoracie, wśród studentów i pracowników technicznych - właściwie we wszystkich jednostkach organizacyjnych Uniwersytetu. Reprezentowali wszystkie szarże - spotykamy więc pułkownika, podpułkownika, kapitana, porucznika, majora, plutonowego, podporucznika, starszego kaprala, sierżanta, starszego szeregowego, kaprala, chorążego, młodszego podchorążego, starszego kaprala. Wielu z nich rekrutowało się z kierownictwa aparatu bezpieczeństwa. Przy charakterystyce pplk. Władysława Fabiana, rozpracowującego prof. Edwarda Kluka, wybitnego fizyka, który po stanie wojennym opuścił Polskę na zawsze, czytamy: „Pplk Fabian wraz z podległym mu kolektywem wykazuje się szczególnie zaangażowaniem w zwalczaniu grup antysocjalistycznych. W wyniku realizowanych działań operacyjnych odzyskano znaczne ilości literatury bezdebitowej, a tym samym zapobieżono dalszemu jej kolportowaniu”¹.

O majorze Zdzisławie Ostrowiczu: „Z tajnymi współpracownikami pracuje właściwie, w wyniku czego uzyskał ciekawe informacje, które zostały wykorzystane”². Major działał na Wydziale Prawa i Administracji, a jak wynika z wielu akt, umiejętność pozyskiwania TW była bardzo wysoko ceniona, a nawet w pewnym sensie decydowała o ocenie i awansie pracownika, bowiem świadczyła o pewnych zdolnościach psychologicznych, których efektem była skuteczność działań.

Badacz³ zagadnienia o kilku innych „wybitnych” funkcjonariuszach SB napisał w sposób następujący: „O dziesięć lat krótszy staż od swego przełożonego miał w SB chorąży Janusz Umiński, pracujący w aparacie bezpieczeństwa od 1972 r. W ramach Wydziału III i jego grup terenowych, zajmował się głównie inwigilacją pracowników i studentów wyższych uczelni: filii PŚL w Dąbrowie Górniczej i wydziałów sosnowieckich UŚL. Osiągał zresztą na tym polu sukcesy. Według opinii służbowej z lutego 1977 r., w ciągu niespełna dwóch lat (poczynając od 1 czerwca 1975 r.) zwerbował 13 tajnych współpracowników (TW) i założył 7 spraw operacyjnych. Wysoko oceniano zdolności Umińskiego w dziedzinie zwalczania wpływów Kościoła katolickiego wśród młodzieży akademickiej⁴. W nowej jednostce powierzono mu pieczę nad częścią katowickich wydziałów UŚL. Skoncentrował się na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii (WMFCh) i Wydziale Radia i Telewizji (WRiTV), klubach studenckich oraz uczelnianej administracji”⁵.

Innym doświadczonym pracownikiem Wydziału III, przeniesionym 1 lipca 1982 r. do nowej jednostki, był por. Rafał Zemlak. Inwigilacją środowiska naukowego zajmował się znacznie krócej od Umińskiego. Służbę zaczął od MO, do SB trafił w 1972 r., i przez kilka lat zajmował się „ochroną gospodarki”. Od 1979 r. był już w Wydziale III KW MO w Katowicach. Co najmniej od 1981 r. pracował „na odcinku zabezpieczenia studentów i pracowników naukowo-dydaktycznych Akademii Ekonomicznej”⁶.

Jednym z wytrawnych funkcjonariuszy nowo utworzonego wydziału był też Aleksander Banasiewicz, który pracę w SB rozpoczął w Wydziale III w 1974 r. Praktycznie od tego momentu zajmował się inwigilacją instytucji naukowych - początkowo Śląskiego Instytutu Naukowego (ŚIN), potem także Wydziału Nauk Społecznych (WNS) UŚ; kontrolował również Duszpasterstwo Akademickie (DA) i nauczycieli szkół ponadpodstawowych. Gdy przeszedł do Wydziału III-1, nadal zajmował się obserwacją środowisk nauczycielskich oraz DA; systematycznie uczestniczył też w pielgrzymkach i imprezach organizowanych przez Kościół - oczywiście w celach operacyjnych⁷.

O ważności pracy w Uniwersytecie może znakomicie świadczyć również fakt, że to on stał się tematem pracy dyplomowej funkcjonariusza katowickiego Wydziału III i Wydziału III-1 Stanisława Leskiego, złożonej w Wyższej Szkole Oficerskiej MSW im. Feliksa Dzierżyńskiego.

skiego w Legionowie pt. *Główne kierunki operacyjnej ochrony Uniwersytetu Śląskiego w latach 1980–1982 na podstawie materiałów Wydz. III-1 WUSW w Katowicach*⁸.

Znajduje się dzisiaj ona w archiwum Komisji Historycznej i jest – mimo wielu nieścisłości – cennym materiałem, bo opiera się na źródłach, które już zostały zniszczone. Można w niej oglądać naszą uczelnię oczami SB i wtedy jawi się ona nie jako miejsce pracy naukowej i kształcenia studentów, ale jako poważne zagrożenie dla ustroju socjalistycznego i Polski Ludowej. Słownictwo militarne z elementami nowomowy podnosi powagę problemu: mamy więc „zagrożenie dla Uniwersytetu”, „pracę operacyjną”, „ochronę obiektu”, „stan bezpieczeństwa”, „dywersję”, „konspirację”, „działalność antypaństwową”, etc.

W czym więc upatrywano główne zagrożenia? Stanisław Leski określił je jako dywersja⁹ i sprobematyzował następująco¹⁰:

1. negatywne komentarze na temat sytuacji ekonomicznej i przewóz do kraju literatury antykomunistycznej;

2. propagowanie wrogich poglądów, działalność antypartyjna, naruszanie tajemnicy państwowej i duszpasterstwa akademickie;

3. krytyczne uwagi pracowników naukowych i studentów na temat rządu; zarówno w dyskusjach i rozmowach, jak i formie różnorodnych petycji wysyłanych do rządu i partii; powstanie NSZZ Solidarność i Niezależnego Zrzeszenia Studentów

Autor bardzo obszernie rozpiął się na temat szkodliwości działań Duszpasterstwa Akademickiego. Warto przytoczyć choćby jeden fragment, aby zobaczyć mentalność i sposób widzenia UŚ przez pracownika SB: „- działalność duszpasterstwa akademickiego miała postać dywersji ideologicznej, stosowano zarówno legalne jak i nielegalne formy działania:

- prowadzona była przez kler głęboka penetracja środowiska studenckiego i kadry dydaktyczno-naukowej;

- inspirowano młodzież akademicką do podejmowania nielegalnej antypaństwowej działalności”¹¹.

Jeszcze gorzej oceniano wpływ działaczy „Solidarności”, nawet po delegalizacji Związku; to ich obciążano winą za rozprowadzanie literatury bezdebitowej, kolportaż ulotek, broszur „i hasła nawołujące do czynnego oraz biernego oporu oraz uczenia dat, symbolizujących wprowadzenie stanu wojennego i tragiczne wydarzenia na terenie Kopalni Węgla Kamiennego „Wujek”¹².

Literatura bezdebitowa (antykomunistyczna), jak już wspomniano, budziła równą groźbę, jak duszpasterstwo akademickie czy „Solidarność”, obawiano się, że może ona doprowadzić „do rozłożenia od wewnątrz ustroju socjalistycznego” (s.39)¹³. Odnalezienie w mieszkaniu D.J. wydanego w Paryżu tomiku wierszy Czesława Miłosza pt. *Miasto bez imienia* odnotowano jako sukces: „pozwoliło na

uniknięcie dalszych zagrożeń”. Jeden tomik poetycki stanowił zagrożenie dla ustroju, jakże? Ujawniał fakt, że kultura polska powstawała także poza granicami PRL, burzył stereotypy wyobrazeniowe? Wszystko to było możliwe.

Założono nawet specjalną Sprawę Operacyjnego Rozpoznania „Kolporterzy”. Osoby podejrzane o zaangażowanie w drugi obieg podlegały specjalnej obserwacji. Do takich na przykład należał od początku Leonard Neuger z Wydziału Filologicznego. Prowadzący jego sprawę Zdzisław Kozłowski¹⁴ miał do pomocy czterech funkcjonariuszy: Zbigniewa Podsiadłę, Janusza Umińskiego¹⁵, A. Wołowskiego, R. Drosia. Dodatkowo wykorzystano w sprawie następujących współpracowników oraz kontakty operacyjne: TW ps. „Bagdad”, TW ps. „Iza”, TW ps. „Kowalski”, TW ps. „Konstanty”, TW ps. „Lucjan”, TW ps. „Max”, TW ps. „Rafał”, TW ps. „Roman”, TW ps. „Zbyszek” oraz KO „GM”, KO „KK”, KO „WA”, KO „WN”, KO „WW”. Całą sprawę założono na podstawie donosów kontaktu operacyjnego „WN”. Rozpatrywano nawet możliwość tajnego przeszukania miejsca zamieszkania figuranta, by tylko udowodnić Neugerowi posiadanie literatury bezdebitowej, w wypadku większej liczby egzemplarzy – był to już „kolportaż”, groźący określonymi sankcjami karnymi. Wręcz zabawny wydaje się fakt, że w roku 1978, gdy odbywał się XX Zjazd Związku Literatów Polskich w Katowicach, „doniesiono”, że w tym czasie Neuger ma obronę rozprawy doktorskiej, więc nie będzie zagrażał swą obecnością obradom Zjazdu, o czym skwapliwie informował TW „Rafał”¹⁶.

Powodzenie wszystkich działań SB gwarantowała dobrze zorganizowana siatka tajnych współpracowników, Leski nieco sentencjonalnie stwierdził: „W bogatym zestawie różnorodnych i skomplikowanych środków pracy operacyjnej Służby Bezpieczeństwa tajny współpracownik zawsze był i pozostanie nadal podstawowym środkiem pracy operacyjnej” (s.60). Według autora pracy najwięcej TW, pochodzących z grona pracowników Uniwersytetu, kierowało się „obywatelską współodpowiedzialnością za bezpieczeństwo i porządek publiczny”, a studenci kierowali się głównie korzyściami materialnymi.

We wspomnianej powyżej rozprawie autor przeprowadził bardzo interesującą analizę wartości tajnych współpracowników. Pisał: „Z analizy teczek pracy TW wynika, że najlepsze efekty osiąga się z tymi tajnymi współpracownikami, którzy pozyskani zostali na podstawie korzyści osobistych, poczucia obywatelskiej współodpowiedzialności i materiału kompromitującego. Natomiast mierne wyniki osiąga się z tajnymi współpracownikami, którzy pozyskani zostali na dowodach przestępczej działalności. Jest to zjawisko niepokojące bowiem powinno być odwrotnie” (s.52).

To bardzo interesująca refleksja, z której wynika kolejny problem: jakie zostały popełnione

błędy, jak najlepiej pozyskiwać tajnych współpracowników, jakie metody mogą być najskuteczniejsze i jak z nimi pracować.

Leski stwierdził, że najlepiej została zorganizowana sieć TW na Wydziałach: Filologicznym, Radia i Telewizji oraz Techniki. Nie jest to jednak do końca prawdziwe, bo najbardziej nasycony był Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii, co można tłumaczyć na różne sposoby. Po pierwsze, umysły ściśle szybko wychwytywały braki systemu, nadmiar słów nie mających pokrycia w czynach. Po drugie, bardzo wielu pracowników miało kontakt z nauką światową i widziało rażące zacofanie „demoludów”, jak i Związku Radzieckiego. W końcu trzecim powodem mogło być najsłabsze upartyjnienie tego Wydziału, któremu towarzyszył nastrój pewnej dezaprobaty wobec kolegów „towarzyszy”.

W pracy Leskiego znalazła się jeszcze jedna ważna konstatacja, mianowicie, że równie ważne jak TW są tzw. kontakty operacyjne (KO) i kontakty służbowe (KS), które mają tę przewagę, że tych osób nie rejestruje się w żadnej ewidencji operacyjnej, nie prowadzi się dokumentacji, a spotkania odbywają się jawnie. Kto był groźniejszy? TW czy KO trudno dziś ocenić, natomiast można sądzić, że uzupełniali się znakomicie. Cenni byli także tzw. „konsultanci”, znawcy problemów związanych z funkcjonowaniem uczelni, Leski o nich napisał: „ludzie którzy odpowiadają określonym kryterium polityczno-operacyjnym a zarazem reprezentują odpowiednie kwalifikacje naukowe lub zawodowe i godzą się służyć tą wiedzą naszym organom” (s.65).

Trzeba przyznać, że SB umiało skonstruować tak precyzyjny system inwigilacji pracowników i studentów, że pozornie nie istniała wolna przestrzeń w świecie uniwersyteckim, do której by nie dotarli. Była jednak wolna myśl i młodzieńcze pragnienie wolności, wobec których, mimo wszystko owi funkcjonariusze czuli się bezradni.

Dwa przypadki wymagają specjalnego omówienia: Nauma Chmielnickiego i Jerzego Jarosa, obaj byli pracownikami Wydziału Nauk Społecznych. I jeden, i drugi byli zatrudnieni w Urzędzie Bezpieczeństwa, potem przeszli na Uniwersytet, zostali pracownikami i tu przeszli całą drogę awansu naukowego.

A więc Naum Chmielnicki (ur. 1914 r. w Kamionce – Rosja) od roku 1945 pełnił kierownicze stanowiska w Urzędzie Bezpieczeństwa, kolejno w Niemodlinie, Nysie, Bytomiu, Lublińcu, a w latach 1950-1954 był komendantem Szkoły Międzywojewódzkiej w Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Katowicach. Stamtąd został zwolniony za „niewłaściwy stosunek do organizacji partyjnej”¹⁷. Gdy odchodził miał stopień kapitana. Następnie do roku 1958 pracował na Politechnice Śląskiej; Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego przyznało mu wówczas tytuł zastępcy profesora na tej uczelni. Jednocześnie prowadził „punkt badawczy socjologii religii” (?). Gdy zatrudniano go na Poli-

technice Śląskiej nie miał nawet tytułu magistra, gdyż w 1940 roku ukończył tylko studia pierwszego stopnia na Wydziale Filologicznym na Uniwersytecie Kijowskim. W latach 1940-1941 był kierownikiem Działu w Ossolineum we Lwowie, a w latach 1941-1945 – służył w Armii Czerwonej, w randze oficera. Potem spotykamy go już w październiku 1945 roku jako zastępcę kierownika Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Niemodlinie. W latach 1956-1958 odbył wyższe studia eksternistyczne stopnia drugiego na Uniwersytecie Warszawskim i otrzymał stopień magistra filozofii na Wydziale Filologicznym, na podstawie pracy magisterskiej pt. *Nastroje dzielnicowe w środowisku mieszkańców hoteli robotniczych na Śląsku*. Już wkrótce, w roku 1959, odnajdujemy go jako wykładowcę filozofii w katowickiej Wyższej Szkole Pedagogicznej, w czasie, gdy rektorem był prof. Józef Pieter, w Katedrze Pedagogiki na Wydziale Filologiczno-Historycznym. Kto polecił go zatrudnić? Dzisiaj już na to pytanie nie odpowiemy. Potem jego kariera przebiegała gładko. 31.10.1963 roku otrzymał tytuł doktora nauk humanistycznych na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego, na podstawie rozprawy pt. *Socjologiczne i psychologiczne postawy kształtowania się światopoglądów*, a jego promotorem był prof. dr Karol Kotłowski. Pełnił kolejno funkcje: starszego wykładowcy i adiunkta. W lutym 1975 roku został przeniesiony do Zakładu Etyki Marksistowskiej Socjologii Ogólnej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego, gdzie był zatrudniony do 30.09.1979 roku, czyli do momentu przejścia na emeryturę. W trakcie pracy otrzymywał znakomite odznaczenia i wartościowe nagrody. Nie ukrywał swej działalności „w bezpieczeństwie”, w jego aktach uniwersyteckich zostały wszystkie placówki UB wymienione.

Drugi przypadek jest nieco inny. Jerzy Jaros, uczeń Tadeusza Manteuffla w tajnym nauczaniu, potem znany i ceniony historyk górnictwa, po obronie doktoratu w 1948 roku w Uniwersytecie Jagiellońskim, 7 lipca tegoż roku podpisał zobowiązanie o współpracy z organami bezpieczeństwa o następującej treści: „Ja Jaros Jerzy współpracownik Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego zobowiązuję się wiernie służyć sprawie wolnej, niepodległej i demokratycznej Polski. Zdecydowanie zwalczać będę wszelkich wrogów demokracji. Tajemnicy służbowej dotrzymam i nigdy jej nie zdradzę. W razie rozgłoszenia wiadomych mi tajemnic służbowych będę surowo ukarany według prawa, o czym zostałem z góry uprzedzony”¹⁸.

Jerzy Jaros złożył w Wydziale Personalnym Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Katowicach podanie z prośbą o zatrudnienie go w charakterze nauczyciela. Od 01.09.1947 r. do 31.08.1948 r. pracował jako wykładowca i instruktor metodologiczny w Wojskowej Szkole PPR. Musiał więc być człowiekiem bardzo zaufanym, co zna-

komiecie potwierdza wniosek personalny z 20.11.1948 r. [podpis nieczytelny], w którym zamieszczono charakterystykę J. Jarosa: „(...) Nadesłana kontrola nie wykazała materiałów kompromitujących na wyżej wymienionego [J. Jarosa] i jego rodzinę, [...] Z uwagi na to, że obywatel J. Jaros jest aktywnym członkiem partii i wiele wkłada pracy do życia partyjnego, uważam przyjąć wyżej wymienionego na stanowisko kontraktowego nauczyciela Gimnazjum i Liceum dla funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego, Milicji Obywatelskiej, Wojsk Bezpieczeństwa Wewnętrznego”¹⁹.

Od 1973 roku spotykamy go jako docenta w Zakładzie Historii Nowożytnej i Najnowszej Instytutu Historii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, a następnie profesora nadzwyczajnego na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach. Kierował kolejno zakładami: Metod Badań Historycznych i Nauk Pomocniczych Historii w Instytucie Historii na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Archiwistyki, Metodologii i Nauk Pomocniczych Historii w Instytucie Historii. Był zastępcą dyrektora Instytutu Historii na Wydziale Nauk Społecznych. Od roku 1992 roku był profesorem zwyczajnym, powszechnie ceniono go, poważano i lubiano.

Rodzi się więc pytanie: czy obaj panowie Chmielnicki i Jaros byli cały czas „na służbie” i kto stał za ich zatrudnieniem w uczelni? Nie są to jednak przypadki identyczne, bo o ile w pierwszym praca w UB była czymś „naturalnym”, to w drugim trudno zrozumieć dlaczego osoba z taką biografią i takim wykształceniem związała się z „bezpieką”?

Odwrotną drogę przebył Grzegorz Jasiński²⁰ – student Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. Od pierwszego roku działał jako TW, a gdy ukończył studia w czerwcu 1989 r. złożył podanie o pracę w Resorcie Spraw Wewnętrznych. Ustalono, że zostanie przyjęty do pracy w lipcu lub sierpniu 1989 r. Jednak już długo nie zdążył popracować.

Inny jest przypadek Marzanny Adamczyk z d. Kaczor, która jeszcze w czerwcu 1982 r. była zatrudniona na Uniwersytecie Śląskim w Zakładzie Dziennikarstwa na Wydziale Nauk Społecznych jako pracownik administracyjno-techniczny.

W notatce z dnia 07.04.1982 r. St. Ref. Techn. Oper. Wyd. „W” por. B. Niewiara na temat kandydatki do pracy w SB KWMO w Katowicach napisał: „Obecnie zatrudniona jest w Zakładzie Dziennikarstwa. Przez przełożonych oceniana jest pozytywnie. Odnacza się sumiennością i dokładnością w wykonywaniu nakładanych na nią obowiązków. Jest osobą spostrzegawczą, a zarazem dyskretną. (...) W wymienionym okresie, pełniąc funkcję kierownika dziekanatu WNS, zdecydowanie opierała się próbom radykalnych działaczy „Solidarności” na tym Wydziale, mających na celu wykorzystanie jej osoby do własnych zamiarów, polegających na roz-

grywkach personalnych. Ponieważ M. Kaczor nie zgodziła się nigdy na wstąpienie do „Solidarności”, a także była negatywnie ustosunkowana do tego związku, przy braku poparcia ze strony władz administracyjnych uczelni została odsunięta z funkcji kierownika dziekanatu WNS, co zorganizowała „Solidarność” tego Wydziału. (...) Światopogląd zdecydowanie materialistyczny” (s. 30,32)”²¹.

Współpraca z SB tak się jej spodobała, że 1 lipca 1982 r. Marzanna Kaczor podjęła pracę w Wydziale „B” KW MO Katowice, zaś 16 maja 1983 r. przeniosła się do grupy III-1 SB MUSW, do pracy w SB rekomendował ją m.in. dr Józef Mądry, kierownik Zakładu Dziennikarstwa na WNS.

Nie trzeba wielkiej wyobraźni, by uzmysłowić sobie, jaką wiedzę na temat Wydziału posiadała kierowniczka dziekanatu, jak była pomocnym i cennym informatorem, a właściwie konfidentem. Owe „dyskretnie” udostępnianie akt studentów związanych z opozycją, było niczym innym, jak ułatwieniem pracy „bezpiece” w szybkim wychwytywaniu najbardziej buntowniczej młodzieży.

Można sądzić, że nie były to przypadki jednostkowe; dalsze kwerydy zapewne pozwolą ustalić stopień tej formy infiltracji. W każdym razie taki „ruch” funkcjonariuszy „bezpieki” w szeregi pracowników naukowych Uniwersytetu i odwrotnie - studentów oraz osób zatrudnionych na uczelni do aparatu bezpieczeństwa nie został jeszcze w ogóle opisany, ani nawet chyba spostrzeżony, tak więc otwierając kolejne pole badawcze mamy nadzieję, że pozwoli ona ujrzeć sytuację naszej uczelni w jeszcze innej perspektywie.

¹ *Kadra bezpieki 1945-1990. Obsada stanowisk kierowniczych aparatu bezpieczeństwa w województwach śląskich/katowickim, bielskim i częstochowskim*. Red. W. Dubiański, A. Dziuba, A. Dziurok. Katowice 2009, s. 190. Zob. też: P. Piotrowski, *Służba Bezpieczeństwa w latach 1975-1990 [w:] Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. III 1975-1990, red. P. Piotrowski, Warszawa 2008

² *Ibidem* s.375.

³ Adam Dziuba, Mariusz Mrzyk: *Wydział III-1 KW MO/WUSW Katowice i jego funkcjonariusze. W: Inwigilacja środowisk akademickich województwa śląskiego przez Służbę Bezpieczeństwa w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych. Studia i szkice*. Pod redakcją Adama Dziuby i Mirosława Sikory. Opracowanie w druku, wykorzystano za wiedzą autorów, s. 356-347, tam też znajdują się opisy „karier” innych pracowników SB związanych ze szkolnictwem wyższym. Przypisy od 4-8 przejęte zostały z powyższego opracowania.

⁴ AIPN Ka, WUSW Katowice, 0231/118, k. 42-44, *Przebieg służby; ibidem*, k. 58, *Opinia służbowa dot. st. inspektora Wyd. III plut. J. Umińskiego*, Katowice 15 II 1977 r., k. 58.

⁵ *Ibidem*, k. 68, *Opinia służbowa za okres 19 XI 1981 r. - 30 IV 1982 r.*

⁶ AIPN Ka, WUSW Katowice, 0275/69, k. 40-42, *Przebieg służby*; *ibidem*, k. 59, *Charakterystyka służbowa*, Bielsko-Biała 5 VI 1973 r.; *ibidem*, k.76, *Wniosek personalny*, Katowice 17 X 1979 r.; *ibidem*, k. 81, *Wniosek personalny*, Katowice 7 XII 1981 r., k. 81.

⁷ AIPN Ka, WUSW Katowice, 0231/240, k. 55, *Opinia służbowa*, Katowice 15 II 1977 r.; *ibidem*, k. 66, *Opinia służbowa za okres 19 XI 1981 - 30 IV 1982 r.*, Katowice 30 IV 1982 r.

⁸ S. Leski: *Główne kierunki operacyjnej ochrony Uniwersytetu Śląskiego w latach 1980-82 na podstawie materiałów Wydz. III-1 WUSW w Katowicach*. Legionowo 1984. IPN Ka/306/7.

⁹ *Ibidem*, pod tym pojęciem S. Leski rozumiał „Dywersja ideologiczna jest formą wrogiej działalności służb specjalnych państw imperialistycznych przeciw krajom socjalistycznym” (s.36)

¹⁰ *Ibidem* s. 22 i nast.

¹¹ *Ibidem* s.24.

¹² *Ibidem* s.26.

¹³ Jest to wyraźne podtrzymywanie bardzo ważnej tezy Stalina, iż w miarę postępów budownictwa socjalizmu walka klasowa się zaostrza, a tylko przybiera inne formy. Mianowicie imperialiści wysyłają tajnych agentów, którzy skrycie „wślizgują się” do organów władzy, administracji oraz partii, po to aby od wewnątrz rozsądzić ten znakomity ustrój.

¹⁴ St. Insp. Sek. III Wydz. III, Akta sprawy operacyjnej Leonarda Neugera, t. 1, s. 16.

¹⁵ St. Insp. Wydz. III, Akta sprawy operacyjnej Leonarda Neugera, t. 1, s. 29.

¹⁶ Zob. IPN Ka „Twórcy 78” sygn.3815.

¹⁷ *Kadra bezpieczeństwa*, op. cit. s. 154

¹⁸ KA IPN sygn. akt 8/J

¹⁹ *Ibidem*.

²⁰ Sygn. AIPN Ka 00171/715.

²¹ AIPN Ka, 0231/730, Akta osobowe Adamczyk Marzanny, notatka służbowa, oprac. Por. J. Nowakowski, Katowice 28 VI 1982 r., k. 32.

Informacje w dalszej części stanowią najlepszy komentarz do powyższych rozważań, wynika z nich jasno, że istniała pewna „hierarchia” w której, jak już wspomniano, najwyżej lokował się Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii, następnie Wydział Nauk Społecznych, Wydział Filologiczny oraz Wydział Prawa i Administracji.

Funkcjonariusze SB na poszczególnych wydziałach UŚ

Wydział Biologii i Ochrony Środowiska

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: KO „JZ” nr rej. 55652; okres: 14.06.1982-10.01.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Zawarczyński, M. Ryszka, M. Kozakiewicz, Z. Kłapoczek, E. Buleszek, E. Siennicka, R. Błeszyński; źródło: IPN Ka 045/144, IPN Ka, 0046/1883

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, kpt., st. inspektor Wydziału III KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Zygmunt Hejnowicz SOS „Molekuła” nr rej. 34954; okres: 25.02.1977-22.03.1978; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Wroński, Z. Ostrowicz, M. Smejda, W. Gren, A. Czapiga, S. Wójcik, W. Gawron, S. Kulka, L. Niemiec; źródło: IPN Ka 0229/34

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Miroslaw Ryszka**, ppor., inspektor/st. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Opuncja” nr rej. 54017 (student I roku); okres: 08.09.1983-30.05.1989; źródło: IPN Ka 00171/715 (mikrofilm)

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Jan Turlej**, inspektor operacyjny w Referacie ds. SB KMMO w Gliwicach, inspektor Wydziału III KWMO w Katowicach, **Edmund Walczak**, inspektor w Kościanie; tajny współpracownik: TW „Michał” nr rej. 17152; okres: 12.10.1968-08.01.1972; źródło: IPN Ka 00144/3725

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Krzysztof Wojtyniak**, inspektor operacyjny; osoba inwigilowana: Celina Jańczak SOR „Kuliszka” nr rej. 47112; okres: 01.08.1981-01.07.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Goraj, E. Bałazy, M. Ryszka, M. Węgrzyn, Z. Śliwka, Z. Kłapoczek, S. Samek, E. Gałgązka; źródło: IPN Ka 36/19, IPN Ka 0169/716

Wydział Filologiczny

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Tomasz Babik**, ppor.; tajny współpracownik: TW „Student” nr rej. 47713; okres: 07.01.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Będkowski, Z. Podsiadło; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Tomasz Babik**, inspektor Grupy III SB MUSW w Sosnowcu; tajny współpracownik: TW „Józef” nr rej. 65299; okres: 23.11.1987 (pozyskanie); źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Tomasz Babik**, ppor., Wydział III-1 MUBP w Sosnowcu; osoba inwigilowana: Józef Olejniczak KE „Asystent” nr rej. 66882; okres: 19.05.1988-06.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Podsiadło; źródło: IPN Ka 0169/725 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Marek Barański**, st. inspektor Sekcji II Wydziału II; osoba inwigilowana: Melanie Ellis KE „Amazonka” nr rej. 67533; okres: 18.11.1988 (rozpoczęto); źródło: IPN Ka 048/735, IPN Ka 2929

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Jerzy Benbenek**, kpt., inspektor Grupy IV Wydziału KWMO, **Tadeusz Cierpiat**, por., st. oficer operacyjny Grupy III Wydziału IV KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Zbigniew Jerzy Nowak KE; okres: 13.03.1973-22.11.1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Górski, E. Cichopek, A. Chmielewski; źródło: IPN Ka 014/1437

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Będkowski**, ppor., inspektor Wydziału III GO w Sosnowcu; osoba inwigilowana: Józef Zarek SOS „Granica” nr rej. 47612; okres: 26.11.1981-20.01.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Polak; źródło: IPN Ka 036/2286

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Adam Feliks**, mjr, pracownik Grupy IV Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Ireneusz Opacki KE „Kleryk” nr rej. 49/24; okres: 01.04.1982-08.08.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Gałgązka, A. Polak, St. Paczyński, Z. Podsiadło, J. Umiński, Z. Kozłowski; źródło: IPN Ka 00150/348

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik**, ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III-1, **Tomasz Babik**, ppor.; tajny współpracownik: TW „Zbigniew” nr rej. 51738 (student); okres: 16.12.1982-04.01.1988; źródło informacji: IPN Ka 00170/980 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ryszard Jeleń**, por., st. inspektor Wydziału IV KWMO w Lublinie; tajny współpracownik: TW „Irek” nr rej. 15385; okres: 30.08.1973-1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Posiadło, H. Szymik, A. Polak, A. Szłapa, A. Chmielewski; źródło: IPN Ka 00150/348 (mikrofilm)

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **W. Łada** (prowadzący sprawę od 1983 r.), ppor., p.o. kierownika Sekcji IV Wydziału II KWMO w Katowicach, **Jerzy Maśnica**, kpt., Wydział II KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Pablo” nr rej. CZ1896, od 11.02.1987 jako TW „Wojtek”; okres: 22.06.1979-16.01.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: M. Adamczyk, E. Górniak, H. Nowak; źródło: IPN Ka 0026/2542 t.1-3

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Lucjan” nr rej. 31232; okres: 22.03.1976-09.04.1979; źródło: IPN Ka 00144/4992

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, por./kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Zbyszek” nr rej. 31497; okres: 05.12.1975-19.04.1979; źródło: IPN Ka 00233/3000 t.1-2

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, por./kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Rafał” nr rej. 305233; okres: 31.07.1975-09.1978; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński; źródło: IPN Ka 0038/945 t.1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Adam Kowalik**, kpt.; tajny współpracownik: TW „Adam” nr rej. 53776; okres: 12.09.1985-1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Polczyk, Z. Ostrowicz; źródło: IPN Ka 00177/412, IPN Ka 00233/2772 t.1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Machura**, por., st. inspektor Wydziału II; osoba inwigilowana: Teresa Pyzik-Ladella KE „Tłumacz” nr rej. 52435; okres: 02.05.1983 (wypełnienie kwestionariusza ewidencyjnego); źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Andrzej Malczewski** (prowadzenie sprawy: 1987-1989), inspektor Sekcji XIII Wydziału II WUSW w Katowicach, **Marek Siwiec** (prowadzenie sprawy w 1987 r.), mł. inspektor Sekcji XIII Wydziału II WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Jerzy Tadeusz Illg SOR (później SOS) „Transport” nr rej. 64195; okres: 04.05.1987-27.02.1989; źródło: IPN Ka 0169/1056

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Maśnica**, kpt., Wydział II KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: KO „Arskin” nr rej. 12981 (w latach 17.08.1979-15.11.1980 oraz 17.03.1983 – 15.11.1983), jako TW „Arski” (27.08.1968 – 30.09.1985); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Baradziej, W. Płonka, J. Osuchowski; źródło: IPN Bu 01285/107, IPN Ka 00161/861

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Maśnica**, kpt., kierownik Sekcji I Wydziału II KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Stephen Fallon KE „Stefan” nr rej. 31318; okres: 05.11.1975-24.07.1976; źródło: IPN Ka 036/118 t.1

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por.; tajny współpracownik: TW „Ada”; okres: 11.07.1988 lub 11.08.1988-09.08.1988 (zniszczenie materiałów); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: T. Babik; źródło: IPN Ka 0169/725

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por.; tajny współpracownik: TW „Jan” nr rej. 51942; okres: 09.03.1983; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por., kierownik Referatu III SB MUSW w Sosnowcu; tajny współpracownik: TW „Ala” nr rej. 55634; okres: 14.05.1984; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por., naczelnik Wydziału III KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Irena Bajera KE „Elekt” nr rej. 46874; okres: 17.11.1982-01.09.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Goraj, Z. Witkowski, J. Wąsiołek, J. Będkowski, W. Leś, S. Paczyński, Z. Śliwka; źródło: IPN Ka 0169/1402 t.1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por., naczelnik Wydziału III KWMO w Katowicach, **Zbigniew Witkowski**, st. kpr., Pion III SB MUSW w Sosnowcu; osoby inwigilowane: Anna Bluszcz nr rej. 58583, Jacek Illg nr rej. 58584, Józef Zarek nr rej. 58585 SOS „List”; okres: 13.04.1985-30.03.1987; źródło: IPN Ka 0169/78 (mikrofilm)

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por. st. inspektor Wydziału III, **Zdzisław Kozłowski**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Janusz Umiński**, chor., st. inspektor Wydziału III, **Romuald Droś** (internowanie), mjr, kierownik Wydziału III KWMO Katowice, GO w Rybniku; osoba inwigilowana: Leonard Neuger SOS „Patron” nr rej. 30978 (09.09.1975-13.12.1979), internowanie (18.12.1981-26.06.1982), SOS „Powrót” (od 03.11.1982), KE nr rej. 47469 (09.12.1982-03.09.1983); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cichopek, S. Głąb, M. Gumułczyński, T. Majewski, A. Polak, A. Wroński, St. Zemelka, St. Zgrzyński, A. Wołkowski; źródło: IPN Ka 036/1358 t.1-3 IPN Ka 0229/113

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por. st. inspektor Wydziału III GO w Sosnowcu, **Zbigniew Witkowski** (prowadzenie sprawy od 1984 r.), plut., mł. inspektor Referatu II SB MUSW w Sosnowcu; osoba inwigilowana: Jan Stanisław Grzenia KE „Muza” nr rej. 47640; okres: 03.12.1981-01.08.1985; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłapoczek, J. Włeniewski, S. Paczyński; źródło: IPN Ka 048/1685

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, ppor., inspektor Wydziału III GO Będzin; osoba inwigilowana: Zdzisław Marcinów SOS „Słuchacz” nr rej. 41979 (student III roku); okres: 06.06.1979-18.07.1980; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Słomka; źródło: IPN Ka 036/1578

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III-1; tajny współpracownik: TW „Stefan”

nr rej. 51114 (student); okres: 01.10.1982-19.11.1984; źródło: IPN Ka 00160/1825

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por., st. inspektor Wydziału III GO w Sosnowcu; tajny współpracownik: TW „Władysław” nr rej. 45419 (w dokumentach figuruje też kryptonim „Jaś”) student; okres: 20.09.1980-22.05.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: W. Długosz (pozostałe nazwiska są nieczytelne); źródło: IPN Ka 0025/3499 t.1-2

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Andrzej Polak**, kpt., zastępca naczelnika Wydziału III, **Janusz Umiński**, plut., inspektor Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Konstanty” nr rej. 31194 (student); okres: 27.10.1975-06.1976 (współpraca prawdopodobnie trwała do 12.11.1987); źródło: IPN Ka 00144/5071 t.1-2 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Sitko**, mł. chor., st. inspektor Sekcji V SB w MUSW; osoba inwigilowana: Bożena Cząstka SOR „Grupa” nr rej. 51934; okres: 05.06.1984-29.08.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: prokurator K. Kołaczek, Z. Oleśków, A. Szniucer, J. Marszałek, A. Krawczyk A. Mądrzejewski, A. Fortuna, A. Mazur, M. Fausek, P. Krawczyk; źródło: IPN Ka 048/218, IPN Ka 029/781 t.1-2, IPN Ka 459/1-4

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Teodor Sołtysiak**, por., inspektor Grupy III Wydziału IV; osoba inwigilowana: Jadwiga Kucia KE; okres: 18.10.1968 – 5.03.1970; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Podsiadło Z. Nikiel, T. Cierpień, L. Pikuła, R. Potocki, D. Girek, E. Woźdas, Z. Jasik, J. Witman; źródło: IPN Ka 014/374

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, mł. chor., kierownik Sekcji III-A Wydziału III-1; tajny współpracownik: TW „Nowacki” nr rej. 36386; okres: 22.09.1977 (pozyskanie); źródło: Karta rejestracyjna

Wydział Informatyki i Nauki o Materiałach

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Z. Gołojuch**, sierż., SB MUSW w Sosnowcu; osoba inwigilowana: Tomasz Goryczka; okres: 27.02.1988-27.02.1990; źródło: Karta odtworzeniowa

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Henryk Kołodziejski**, kpt.; tajny współpracownik: TW „Sokrates” nr rej. 33100; okres: 08.12.1971-30.01.1984; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: W. Fablewski, T. Retka, W. Moszyński, L. Gruszewski, W. Fabian, L. Łysik; źródło: IPN Ka 005/499 t.1-3, IPN Ka 0014/4859

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Stawomir Szczęsny**, por., inspektor Grupy III Wydziału II; osoba inwigilowana: Andrzej Stolarzewicz SOS „Łącznik II” nr rej. 18841, od 13.09.1971 KE; okres: 12.09.1970-13.09.1971, dalej jako KE; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Feliks, S. Wałaszewicz, W. Leś, W. Gawron, R. Kusek, M. Łukaszyński, Z. Cesarz, J. Grzeskowiak, W. Popiołek, E. Sikora, Z. Polczyk, J. Boboń; źródło: IPN Ka 014/827

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, chor., st. inspektor Sekcji III Wydziału III; osoba inwigilowana: Zygmunt Wokulski (internowany); okres: 18.05.1982-25.05.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: St. Kostyra, Krawczyk, J. Wieniawski, H. Kozioł, K. Goraj; źródło: IPN Ka 043/16

Wydział Matematyki, Fizyki i Chemii

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Aleksander Banasiewicz**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Zdzisław Kozłowski** (prowadzący sprawę od 13.10.1981), kpt., kierownik Sekcji III KWMO w Katowicach, **T. Skwarczyński** (prowadzący sprawę od 18.09.1982), ppor./kpt., kierownik Sekcji I Wydziału III/ Sekcja III-V; tajny współpracownik: TW „Beta” nr rej. 44289; okres: 17.05.1980-10.09.1987; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Gałguzka, R. Karczewski; źródło: IPN Ka 00170/829 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Benbenek**, kpt., Wydział II SB; tajny współpracownik: TW „Romanowski” nr rej. 15629; okres: 27.09.1969-28.12.1978; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cichopek, J. Turlej, Z. Kozłowski, E. Cilecki; źródło: IPN Ka 00160/965

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Benbenek**, kpt., inspektor Grupy IV Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW

„Janek” nr rej. 15298; okres: 08.05.1968-22.01.1969; źródło: IPN Ka 00144/4301

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Edward Cichopek**, kpt., st. inspektor Wydziału III; osoba inwigilowana: Edward Kluk SOS „Opozycjonista” nr rej. 18799; okres: 09.09.1970-12.01.1978; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cilecki, Z. Kozłowski, J. Górski, A. Feliks, W. Fabian, H. Sikora, T. Roman, Z. Ostrowicz; źródło: IPN Ka 036/683 t.1

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Eugeniusz Cilecki**, por., inspektor Grupy IV Wydziału KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: August Chełkowski (10.05.1973 – 22.22.1974) KE nr 24529, akta internowanego (17.06.-19.12.1981), KE/SOS/SOR „Działacz” nr rej. 47036 (01.02.1982 – 09.09.1988); okres: 10.05.1973-09.09.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Goraj, J. Górski, E. Kapaśkiewicz, Z. Kłaptocz, M. Ryszka, H. Sikora, K. Sikora, M. Stefański, J. Umiński, J. Wąsiołek, K. Wojtyniak, E. Królikowski, Z. Witkowski, S. Samek, R. Czechowicz; źródło: IPN Ka 0169/902

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Aleksander Chmielewski**, ppor., inspektor Grupy IV Wydziału III KWMO w Katowicach; osoby inwigilowane: Konarski Bolesław (student I roku), Kulpa Władysław (student V roku), Procek Franciszek (student), Cabaj Roman (student); okres: 28.06.1968-02.12.1971; źródło: IPN Ka 014/667

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ryszard Czechowicz**, kpt., kierownik Sekcji III Wydziału III – 1; tajny współpracownik: TW „Stefan” nr rej. 51635; okres: 21.02.1983-30.01.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, P. Gorgaj; źródło: Karta rejestracyjna Ka 51635

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Kazimierz Goraj**, mjr, naczelnik Wydziału III WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Barbara Kowalczyk; okres: 20.05.1982-09.07.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: M. Ryszka, B. Piacko, S. Kostyra, A. Polak, H. Kozieł; źródło: akta internowanej IPN Ka 043/1290

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Kazimierz Goraj**, mjr, naczelnik Wydziału III WUSW w Katowicach, **Jerzy Gruba**, ptk, komendant wojewódzki MO w Katowicach, **Włodzimierz Hendlik**, ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Marek Zralek SOS „Emigrant” nr rej. 52286; okres: 08.01.1982-25.06.1982; 03.11.1983- 03.03.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, Z. Kłaptocz, S. Samek, R. Czechowicz, W. Fabian, J. Wąsiołek, W. Fotek., G. Wydmańska; źródło: IPN Ka 043/964 t. 1- 2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik**, ppor., inspektor Sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Alicja Ratuszna SOS „Panna” nr rej. 56288; okres: 14.06.1984-15.06.1985; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: H. Sikora, J. Rybkowski, J. Umiński, E. Gałzka, Z. Kłaptocz, W. Potek, K. Goraj, Wł. Fabian, J. Wąsiołek, Z. Witkowski; źródło: IPN Ka 048/1996

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik**, ppor., inspektor Sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Andrzej Pawlikowski, SOR „Świętoszek” nr rej. 50330; okres: 1982-10.02.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłaptocz, J. Umiński, E. Gałzka, T. Starzykowski, R. Czechowicz, E. Kasperski, S. Samek, W. Komorowski, W. Fabian, H. Sikora, Z. Ostrowicz, K. Goraj, J. Walocha, J. Wąsiołek, J. Stachurka, Z. Witkowski, W. Andrzejewska, A. Kuklińska; źródło: IPN Ka 043/103 t. 1-2, IPN Ka 43/276

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik** (od 23.07.1984), ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III WUSW w Katowicach, **Janusz Umiński** (do 10.11.1982), chor., inspektor Wydziału III, **Zbigniew Witkowski** (14.03.1983-27.04.1984), st. kpr./plut., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Jan Jelonek, SOS „Fizyk”, KE od 09.11.1982, nr rej. 46965; okres: 16.07.1981-23.02.1987; źródło: IPN Ka 0169/5 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Hendlik**, kpt./ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Marian”, nr rej. 55978; okres: 23.05.1984-29.12.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Gałzka, J. Umiński, J. Słowikowski, A. Demkowski, R. Łysik, Z. Kłaptocz; źródło: IPN Ka 00233/2805 t. 1-2, IPN Ka 0040/ 1229, IPN Ka 00171/1529 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ryszard Kijewski**, st. inspektor WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Marian”, nr rej. 58412; okres: 18.03.1985-1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Miękoś? (nazwisko nieczytelne), R. Łudzień, M. Zygarlicki, K. Gut; źródło: IPN Ka 00210/1 t. 5

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Jan” nr rej. 24904; okres: 20.05.1977-05.01.1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Wroński, W. Szewczyk; źródło: IPN Ka 00150/350 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski** (od 06.09.1977), st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Teresa” nr rej. 36326; okres: 29.08.1977-08.05.1979 i 15.09.1977- 08.05.1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Banasiewicz, P. Heczko, M. Tarczewski, W. Gawron, M. Wilczyński, A. Polak, W. Gawron, J. Benbenek, Z. Ostrowicz, J. Górski, A. Wroński; źródło: IPN Ka 0038/1087 t. 1-2, IPN Ka 00150/382

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Kwapisz**, kpt., kierownik Inspektoratu KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Logik” nr rej. 60658; okres: 28.04.1986-26.01.1990; źródło: IPN Ka 00144/2251 (zapisy ewidencyjne)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **J. Szuka**, ppłk, naczelnik Wydziału II; osoba inwigilowana: Teresa Kowalska (wycinki, korespondencja z amerykańskiej gazety); okres: 1963?; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Baszkiewicz; źródło: IPN Ka 04/2550

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, chor., kierownik Sekcji III – A Wydziału III – 1; tajny współpracownik: TW „Kowalski” nr rej. 42484; okres: 17.06.1980-09.11.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Polak, Z. Kozłowski, E. Gałzka, Z. Wojtan; źródło: IPN Ka 0062/78

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Wąsiołek**, por./kpt., inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoby inwigilowane: Marek Szopa, Rafał Dytry, Wojciech Dzik, SOR „Zespół” nr rej. 56177; okres: 05.06.1984-02.12.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: S. Samek, E. Gałzka, W. Fotek, L. Janus, E. Kasperski, Z. Kłaptocz, W. Wiłski, S. Paczyński, M. Fabisiak, Z. Magdziarz, E. Perek, L. Gaj, J. Umiński, T. Żelazny, W. Hendlik, A. Kuklińska, A. Durnaś, K. Borowski, Walocha, J. Jasiński, St. Miduch, R. Korpus, A. Polak, Z. Daniec, A. Jańczak, J. Walocha, H. Marchwicki, A. Gliński, K. Wróblewski, A. Dobrzelewski, L. Patelska, E. Kwaśniak, H. Zdrodowska, M. Siegień; źródło: IPN Ka 048/370 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Wąsiołek**, por./kpt., inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Jerzy Warczewski SOS, nr rej. 54968; okres: 1983-24.05.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Gałzka, Z. Kłaptocz, A. Durnaś, F. Bąk; źródło: IPN Ka 0046/1646

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Wąsiołek**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: KO „MP” nr rej. 54513; okres: 15.10.1983-12.04.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Gałzka, Z. Kłaptocz, W. Sikorski, J. Umiński; źródło: IPN Ka 0046/2011

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Witkowski**, st. kpr., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Roman Ger, SOS „Pisarz”, nr rej. 50321; okres: 06.03.1983-20.10.1983; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, R. Czechowicz, Z. Kłaptocz, S. Józefiuk, T. Piotrowski, Z. Mistrz; źródło: IPN Ka 043/1433

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zbigniew Witkowski**, st. kpr./plut., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach, **Włodzimierz Hendlik** (od 07.1984), ppor./por., inspektor sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Adam Kasprzyk, SOS „Przyjaciel”, KE od 02.04.1984 nr rej. 48873; okres: 03.03.1983-29.06.1987; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Ostrowicz, B. Piacko, S. Kostyra, J. Wieniewski; źródło: IPN Ka 0169/204, IPN Ka 43/310, IPN Ka 42/309

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zbigniew Witkowski**, st. kpr./plut., inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach;

Wąsiołek Jan (od 22.01.1985), por., inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Janka” nr rej. 53846; okres: 21.10.1983- 25.11.1987; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, Z. Kłaptocz, E. Gałzka; źródło: IPN Ka 00170/932

Wydział Nauk o Ziemi

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Roman Czechowicz**, kierownik Grupy Operacyjnej Wydziału IV, **Ryszard Sołtysik**, inspektor Wydziału II, **Zbigniew Podsiadło**, inspektor Wydziału II; tajny współpracownik: TW „Leszek” nr rej. 35767; okres: 13.06.1977-18.02.1980; źródło: IPN Ka 0038/1465 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Waldemar Skowronek**, por.; osoba inwigilowana: Leszek Kolondra; okres: 09.05.1984-02.06.1986; źródło: IPN Ka 0046/687

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ryszard Sołtysik**, st. sierż. szt., inspektor Wydziału III GO w Będzinie; tajny współpracownik: TW „Krzysztof” nr rej. 35308; okres: 16.04.1977-15.05.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: R. Czechowicz; źródło: IPN Ka 0046/972 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ryszard Sołtysik**, ppor.; tajny współpracownik: TW „Roman”, od 1980 jako KO; okres: 02.01.1978-28.02.1981; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Zbigniew Podsiadło; źródło: IPN Ka 0040/238 t. 1-2

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Ryszard Świerczyńska**, kpr., **Janusz Ignaczyk**, plut.; osoba inwigilowana: Andrzej Kamiński KE „Naukowiec” nr rej. 27020; okres: 09.03.1974-12.05.1975; źródło: IPN Ka 028/189

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Edward Zegarowicz**, mł. chor./chor., st. inspektor Wydziału II Sekcji III; tajny współpracownik: TW „Jacek” nr rej. 56892; okres: 31.08.1984-30.01.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: T. Bojdownia, A. Czajęcki; źródło: IPN Ka 0062/154 t. 1-3, IPN Ka 00177/623

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jerzy Zemelka**, kpt.; osoba inwigilowana: Dominik Jura; okres: 30.07.1986-1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Jakubas; źródło: IPN Ka 00250/247

Wydział Nauk Społecznych

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Jerzy Adamiuk** (prowadził sprawę w latach 1970-1971), kpt., inspektor Wydziału V Departamentu MSW, **Cz. Gąska**, por., oficer operacyjny Wydziału III Departamentu I MSW, **Edmund Wziątek**, ppłk, st. inspektor Samodzielnej Grupy Operacyjnej KWMO we Wrocławiu/zastępca komendanta wojewódzkiego MO ds. SB we Wrocławiu, **H. Piątek**, mjr/ppłk, st. inspektor Samodzielnej Grupy Specjalnej KWMO we Wrocławiu, **E. Michaluk** (prowadził sprawę w roku 1969), por., inspektor Wydziału V Departamentu I MSW; **Zbigniew Sobczak** (prowadził sprawę w latach 1965-1967), mjr/ppłk, st. oficer operacyjny Wydziału V Departamentu I MSW/ inspektor Wydziału V Departamentu I MSW, **W. Szarszewski** (prowadził sprawę w roku 1968), ppłk, MSW; tajny współpracownik: TW „Asystent” nr rej. 6911 (MSW) w l. 1958-1971, jako TW „Wiktor” nr rej. 24614 w l. 1973-1975; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cichopek, H. Żmijewski, Cz. Jackowski, W. Sienkiwiec, H. Sikora, T. Szadkowski, R. Matejowski, Wędrowski, R. Wójcik; źródło: IPN Ka 0024/28 t. 1-5

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Marek Barański**, por./kpt., st. inspektor Sekcji II Wydziału II WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Szporna” nr rej. 62164; okres: 28.08.1968-24.01.1990; źródło: IPN Ka 0055/524 t. 1-3, IPN Ka 00177/735

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Marek Barański**, por./kpt., st. inspektor Sekcji II Wydziału II WUSW w Katowicach, **Władysław Gawron**, ppor.; tajny współpracownik: TW „Polański” nr rej. 53745; okres: 26.08.1983- 20.06.1990; źródło: IPN Ka 0062/149

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Aleksander Chmielewski**, inspektor/st. inspektor/kierownik Grupy IV Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Piotr” nr rej. 23189; okres: 20.11.1972-27.05.1976; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Wroński; źródło: IPN Ka 0024/628 t. 1-2, IPN Ka 00144/5015

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Edward Cichopek**, kpt., kierownik Sekcji II Wydziału III KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana:

Krzysztof Szymanek SOS „Olcha” nr rej. 45996; okres: 17.12.1980-06.03.1981; źródło: IPN Ka 036/1796, IPN Ka 0229/427

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Eugeniusz Gałzka**, kpt., naczelnik Wydziału WWW-1 (OKPP); tajny współpracownik: TW „Ksawery” nr rej. 65444; okres: 12.12.1987-30.01.1990; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Władysław Hendlik**, por., st. inspektor Wydziału III – 1, **Janusz Ostrowski**, **Miroslaw Ryszka**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach, **Kazimierz Szymański**, st. szer.; osoba inwigilowana: Bogdan Dembiński, SOS „Chadek” nr rej. 62909; okres: 18.11.1986-08.01.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: M. Fabisiak, E. Gałzka; źródło: IPN Ka 0169/467

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Władysław Hendlik**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; **Zdzisław Kozłowski**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Jeremi” nr rej. 31624; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cichopek, J. Nowakowski; źródło: IPN Ka 00171/553

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Roman Janiszewski**, ppor./por., inspektor/st. inspektor Wydziału III SB RUSW w Gliwicach, **Janusz Ostrowski**, st. kpr./plut., inspektor Wydziału III SB RUSW w Gliwicach, **Kazimierz Szymański**, st. szer.; osoba inwigilowana: Joanna Januszewska-Jurkiewicz, SOR „Historyk” nr rej. 51869; okres: 29.01.1986-08.01.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Goraj; źródło: IPN Ka 048/827

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, por., st. inspektor Referatu ds. SB KWMO w Sosnowcu/ st. inspektor Sekcji III Wydziału III KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Antoni Barciak KE nr rej. 28629; okres: 26.10.1974-17.04.1976; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: E. Cichopek; źródło: IPN Ka 028/796, IPN Ka 0229/34

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Zdzisław Ostrowicz**, por./kpt., kierownik Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Radosław” nr rej. 30474 (student); okres: 09.07.1975-24.09.1977; źródło: IPN Ka 00150/73, IPN Ka 0038/303 t. 1-2.

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Kuczera**, por., inspektor Wydziału III KWMO w Katowicach/inspektor Grupy Operacyjnej SB w Gliwicach; osoba inwigilowana: Krzysztof Pawłowski SOS „Ambasada” nr rej. 31773; okres: 15.01.1976-06.1977; źródło: IPN Ka 036/592

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Leszek**, por., Inspektorat I SB WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Stanisławski” nr rej. 56007; okres: 06.05.1982-27.01.1990 (zniszczenie materiałów); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Zymsowicz; źródło: karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Andrzej Migas**, kpt., st. inspektor Inspektoratu I SB; tajny współpracownik: TW „Docent” nr rej. 64260; okres: 05.09.1988-26.01.1990; źródło: Kartoteka odtworzeniowa

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Nogaj**, kpr., inspektor Sekcji III SB MUSW w Katowicach/ st. inspektor Sekcji OKPP MUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Jerzy Gorzelik SOR „Niepodlegli” nr rej. 66892; okres: 02.08.1988-19.10.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: K. Janoszek, J. Podczaski, Z. Sworzeń, T. Tomczok, W. Dobrzański, M. Stosio, St. Kowalczyk, S. Badocha, W. Laskowski, Kostół, T. Cembala, A. Niedziecki?, W. Jędraszczyk, Z. Kłaptocz, K. Kot; źródło: IPN Ka 029/1085, IPN Ka 049/943 t. 1-2

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zenon Ohirko** (SOS/KE „Duet”), ppor./por., mł. inspektor/inspektor/st. inspektor Sekcji III – C Wydziału III – 1, **Jerzy Paliwoda** (SO „Wierni”), por., kierownik Sekcji III – A Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoby inwigilowane: Anna Wieczorek, Krzysztof Wieczorek SOS „Duet” nr rej. 65651, KE „Duet” nr rej. 60635, Anna Wieczorek, Krzysztof Wieczorek inwigilowani w ramach sprawy obiektowej „Wierni” (meldunki znajdują się w aktach sprawy SOS „Duet” nr rej. 65651); okres: 23.01.1986-15.10.1987, 15.12.1987-10.10.1989; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: S. Samek; źródło: IPN Ka 0169/448 t. 1-2, IPN Ka 230/7002, IPN Ka 0169/1726, IPN Ka 0169/448 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Edmund Perek**, ppłk., zastępca naczelnika Wydziału IV KWMO/ WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Andrzej Noras SOS „Teok” nr rej. 47862; okres: 27.10.1980-

14.03.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kędzior, R. Leśniewski; źródło: IPN Ka -169/547

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Pinkosz**, por., st. inspektor Grupy II SB MUSW w Chorzowie; tajny współpracownik: TW 012 nr rej. 53365; okres: 28.06.1983-23.01.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: R. Małowicz, W. Podsiadło, A. Polak; źródło: IPN Ka 00233/996 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Szewczyk**, ppor., inspektor Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Mieczysław” nr rej. 36118 (student II roku); okres: 28.07.1977-07.07.1978; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kozłowski, Z. Ostrowicz; źródło: IPN Ka 0038/803 t. 1-2, IPN Ka 00150/197 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: M. **Stefański**, plut., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Mirosław Piróg SOS „Aktywny”, od 20.09.1989 KE; okres: 14.09.1988-20.09.1989, dalej KE; źródło: Karta rejestracyjna

Wydział Pedagogiki i Psychologii

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Mirosław Ryszka**, Wydział III-1 KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Maria Kinga John-Jeleń SOS „Delta”; okres: 23.02.1983-22.02.1985; źródło: IPN Ka 048/1878

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Mirosław Ryszka**, inspektor Sekcji III-1 KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Marek Adamiec SOS „Sektor” nr rej. 52976; okres: 10.05.1983; źródło: IPN Ka 048/1091

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Nowakowski**, ppor.; tajny współpracownik: TW „Jarek” nr rej. 33363; okres: 12.01.1979-30.01.1990 (wycofanie z ewidencji); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: M. Ryszka, J. Bąk, M. Stefański, P. Gorgoń; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Jan Nowakowski**, por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Mirosław Ryszka**, ppor., inspektor Sekcji III Wydziału III-1; tajny współpracownik: TW „Andrzej” nr rej. 44664 (student II roku); okres: 09.06.1980-28.10.1983; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, Z. Kłaptocz; źródło: IPN Ka 00160/890 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Tajer**, por., Wydział OKPP (III-1) WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „RWA” nr rej. 52837; okres: 01.12.1987-30.01.1990; źródło: Karta ogólnoinformacyjna

Wydział Prawa i Administracji

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Aleksander Banasiewicz**, kpt., st. inspektor Sekcji III-C Wydziału III-1 KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Danuta Gburska SOS „Nawiedzona” nr rej. 51959; okres: 17.02.-26.07.1983; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłaptocz, L. Rutkiewicz; źródło: IPN Ka 043/1347

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Edward Cichopek** (prowadził sprawę: 9.03.1974-04.1974), kpt., st. inspektor Wydziału III KWMO w Katowicach, **Zdzisław Ostrowicz** (10.1969-03.1974 i 04.1974-12.1980), ppor./por./mjr, inspektor/st. inspektor Grupy IV Wydziału III/ kierownik Sekcji III Wydziału III/ naczelnik Wydziału III KWMO w Katowicach, **P. Haniak** (22.10.1982-11.1988), chor. szt.; tajny współpracownik: TW „Prawnik” nr rej. 17509 do 28.05.1971, od 28.05.1971 jako TW „Andrzej”; od 22.10.1982 jako KO „Ewa” nr rej 50263; okres: 21.11.1969-12.1980; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: H. Sikora, M. Jakubik, A. Chmielewski, T. Krzyżowski, L. Szczygieł, B. Bogusławski, A. Feliks, J. Wach, B. Nebelski, J. Kopczyński; źródło: IPN Ka 00150/846, IPN Ka 028/371 t.1

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Edward Cichopek**, kpt., st. inspektor Grupy IV Wydziału III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Wisł” nr rej. 24579; okres: 14.07.1973-12.1974; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Ostrowicz, A. Wroński; źródło: IPN Ka 005/346 t. 1-2, IPN Ka 00144/4832

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Edward Cichopek**, kpt., st. inspektor Wydziału III KWMO w Katowicach, **Zdzisław Ostrowicz**, kpt., kierownik Sekcji III Wydziału II KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Henryk Goik KE nr rej. 24530; okres: 19.05.1973-29.08.1977; funk-

cjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kozłowski, S. Idzik, W. Wiechno; H. Sikora, J. Adamczyk, A. Wroński, E. Cyran, L. Misiara; źródło: IPN Ka 036/589, IPN Ka 0046/573, IPN Ka 048/1468, IPN Ka 00144/5015

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Edward Cichopek**, kpt.; osoba inwigilowana: Marcin Kudeja; źródło: IPN Ka 028/371 t.1

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Eugeniusz Cielecki** (do 01.06.1971), por., inspektor grupy IV Wydziału III KWMO w Katowicach, **Jan Turlej**, por., inspektor Grupy IV Wydział III KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Lech” nr rej. 18243; okres: 19.05.1970-15.01.1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Lipka, R. Skopowski, E. Cichopek, W. Trzesimiech, H. Sikora; źródło: IPN Ka 00150/294 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Eugeniusz Cielecki**, por., inspektor Grupy IV Wydziału III; osoba inwigilowana: Karol Gandor nr rej. 43050; okres: 15.09.1969-07.01.1985; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: H. Sikora, J. Turlej, H. Kisiel, E. Cichopek, Z. Kozłowski, Z. Ostrowicz, A. Polak, A. Badziura, Z. Wolny, R. Błaszyński, H. Kulej; źródło: IPN Ka 048/1468

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Jan Górski**, ppor., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Henryk Wołowicz**, st. szer., inspektor Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Andrzej” nr rej. 32387 (student); okres: 11.05.1976-12.10.1984; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Miszczak, J. (nazwisko nieczytelne); źródło: IPN Ka 00160/1824

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Maciej Gumulczyński**, ppor./por., st. inspektor Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Marek” nr rej. 42291 (student III roku); okres: 09.07.1979-27.10.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kozłowski, A. Polak; źródło: IPN Ka 00160/493

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zygmunt Kłaptocz** (do 17.03.1984), por., naczelnik Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach, **Z. Szweda** (do 12.07.1983), sierż., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III – 1 WUSW w Katowicach, **Włodzimierz Wilski** (do 21.02.1984), sierż., mł. inspektor Sekcji II Wydziału III – 1 KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Andrzej Wójtowicz SOS „Bierny” nr rej. 52515; okres: 08.04.1983-17.03.1984; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, P. Gorgoń, R. Czechowicz, J. Nowakowski, K. Wojtyniak; źródło: IPN Ka 048/1200

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Nowakowski**, ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Zenon” nr rej. 33453 (student); okres: 25.09.1976-23.09.1983; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Ostrowicz, A. Wroński; źródło: IPN Ka 00160/917

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Ostrowicz**, kpt.; osoba inwigilowana: Jan Gosiewski; źródło: IPN Ka 036/1590 t. 1, IPN Ka 0038/1213

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zdzisław Ostrowicz**, kierownik Sekcji III Wydziału III; osoba inwigilowana: Walerian Pańko; źródło: IPN Ka 036/2415 t. 1

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Czesław Stanosz**, mł. chor., Wydział III – 1 WUSW w Katowicach, **Włodzimierz Wilski**, ppor., st. inspektor Sekcji III Wydziału III (OKPP) WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Zygfryd” nr rej. 58654; okres: 19.04.1985-11.01.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: W. Wilski, J. Jabłonowski, J. Umiński; źródło: IPN Ka 0046/1962 t. 1

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Janusz Umiński** (SOS Palacz), mł. chor., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Włodzimierz Wilski** (SOS Kurier), sierż., mł. inspektor Sekcji II Wydziału III – 1 KWMO w Katowicach; osoba inwigilowana: Roman Jasica, SOS „Kurier”, nr rej. 39706 oraz SOS „Palacz”, nr rej. 37750; okres: 04.08.1978-11.08.1980 oraz 08.04.1983-20.10.1983; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Ostrowicz, J. Nowakowski, W. Wilski, R. Czechowicz, Z. Witkowski, J. Górski, Z. Nikiel?, J. Stachurka, Z. Witkowski, R. Czechowicz, Z. Kłaptocz; źródło: IPN Ka 036/1590 t. 1-2, IPN Ka 0038/1213

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, mł. chor., st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Jerzy Stachurka**, kpr., inspektor Sekcji III Wydziału III, **Henryk Wołowicz**, st. szer., inspektor Wydziału III; tajny

współpracownik: TW „Robert” nr rej. 33890 (student I roku); okres: 22.11.1976-7.07.1987; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Górski, Z. Kozłowski, A. Wroński, M. Kwaśny; źródło: IPN Ka 00170/721 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Wilski**, sierż., inspektor Sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; osoba inwigilowana: Czesław Martysz nr rej. 58623; okres: 12.04.1985-21.02.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, E. Gałgza, Z. Kłaptocz, W. Fotek, Cz.Stanosz, S. Samek; źródło: IPN Ka 0046/573

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Włodzimierz Wilski**, sierż., inspektor Sekcji III Wydziału III-1 WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Marek” nr rej. 52649 (student); okres: 25.04.1983-19.03.1987; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłaptocz, J. Umiński, E. Gałgza, R. Łysik, T. (nazwisko nieczytelne); źródło: IPN Ka 00170/502

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Krzysztof Wojtyniak**, ppor., mł. inspektor Sekcji III Wydział III – 1 KWMO w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Rzecznik” nr rej. 47816 (student); okres: 18.12.1981-09.12.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłaptocz, R. Czechowicz, W. Długosz, A. Polak, Z. Kozłowski; źródło: IPN Ka 00160/634

Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Adam Kowalik**, kpt., **R. Swat**, ppor., inspektor Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Jerzy” nr rej. 56936; okres: 20.02.1984-25.01.1990; źródło: IPN Ka 0055/321 t. 1-3, 00177/176 (mikrofilm)

Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Marek Barański**, st. inspektor Sekcji II Wydziału II; tajny współpracownik: TW „Niewiadomska” nr rej. 64573; okres: 10.12.1987 (pozyskanie); źródło: IPN Ka 00222/67 t.1

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Antoni Fajrowski**, kpt., zastępca naczelnika Wydziału III, **St. Kowalczyk** (prowadzenie sprawy od listopada 1979 roku), kpt., kierownik Sekcji IV Wydziału II; tajny współpracownik: TW „Elka” nr rej. 36829; okres: 16.12.1975-19.09.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: L. Pyrek; źródło: IPN 00160/35

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Paweł Gorgoń**, por., inspektor Sekcji III Wydziału III WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Wiesław” nr rej. 68845; okres: 11.03.1989-30.01.1990; źródło: Karta rejestracyjna

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Nowakowski**, ppor./por., inspektor Sekcji III Wydziału III WUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Suzan” nr rej. 36116; okres: 26.07.1977-20.11.1984; źródło: IPN Ka 00160/1940

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Mieczysław Olejniczak**, st. sierż., inspektor Sekcji II SB MUSW w Katowicach; tajny współpracownik: TW „Włodzimierz” nr rej. 57690; okres: 24.01.1986; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Kłaptocz, Z. Rutkowski, A. Twardokęs, J. Słaboń, St. Wałaszkiwicz; źródło: IPN Ka 00250/88 t.1, IPN Ka 0055/1508 t.1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Andrzej Oleś**, ppor./por., inspektor Sekcji VI Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Hala” nr rej. 59455; okres: 05.07.1985-01.1989; pozostali funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: G. Kostrzewski; źródło: IPN Ka 0055/569 t. 1-2

Administracja Ogólnouczelniana

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, st. chor.; tajny współpracownik: TW „Ola” nr rej. 57188; okres: 24.10.1984-30.01.1990; źródło: zapisy ewidencyjne

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Marek Stefański**, plut.; tajny współpracownik: TW „Jan” nr rej. 68295; okres: 04.05.1989-30.01.1990; źródło: zapisy ewidencyjne

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Podsiadło**, por.; tajny współpracownik: TW „Ala” nr rej. 55634; okres: 14.05.1984-29.01.1990; źródło: zapisy ewidencyjne

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Jan Kosiński**, ppor., kierownik Sekcji II Wydziału III WUSW w Bielsku-Białej; tajny współpracownik: TW „Adam” nr rej. 11912; okres: 11.09.1986-10.05.1990; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Zaborski, K. Tomaszewski, L. Opitek, J. Wieniewski; źródło: IPN Ka 0025/3517 t. 1-2

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Kazimierz Marszałek**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Ewa” nr rej. 41963; okres: 08.06.1979-28.07.1981 (przybliżona data zakończenia współpracy); funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: W. Szewczyk, W. Długosz; źródło: IPN Ka 0040/431 t. 1-2

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, por., st. inspektor SB KWMO Sosnowiec/st. inspektor Sekcji III Wydziału III, **Kazimierz Słomka**, szer., inspektor SB Sosnowiec; tajny współpracownik: TW „Sandra” nr rej. 26879; okres: 13.03.1974-11.1975; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Z. Ostrowicz; źródło: IPN Ka 00150/377 (mikrofilm), IPN Ka 0024/411

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Zdzisław Kozłowski**, kpt., st. inspektor Sekcji III Wydziału III; **Janusz Górski**, ppor./por., kierownik Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Limba” nr rej. 24252; okres: 19.03.1977, 25.03.1977 (data pozyskania)-28.05.1979; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: A. Wroński; źródło: IPN Ka 038/1 120, t. 1-2 IPN Ka 00150/402 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Ireneusz Łysik**, por., st. inspektor; tajny współpracownik: TW „Wojak” nr rej. 57153; okres: 12.06.1987-brak daty zakończenia współpracy; źródło: zapis ewidencyjny

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, st. chor., kierownik Sekcji III Wydziału III; tajny współpracownik: TW „Biedronka” nr rej. 52433; okres: 23.05.1983-04.11.1988; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: Eugeniusz Gałgza; źródło: IPN Ka 00171/361 (mikrofilm)

Funkcjonariusze prowadzący sprawę: **Janusz Umiński**, por., inspektor Wydziału III, **Zbigniew Witkowski**, por., inspektor Wydziału III-1, **Jan Wąsiotek**, por., **Jan Makowski**; osoba inwigilowana: Zajęc Roman; okres: 13.04.1981-24.03.1988; źródło: IPN Ka 0169/580, t. 1-2 (mikrofilm)

Funkcjonariusz prowadzący sprawę: **Zbigniew Witkowski**, st. kpr., mł. inspektor Sekcji III Wydziału III; osoba inwigilowana: Maciej Uhlig (internowany); okres: 24.06.1981-29.05.1982; funkcjonariusze uczestniczący w sprawie: J. Umiński, W. Wartak, K. Goraj; źródło: IPN Ka 043/214 (akta internowanego)

PROF. ZW. DR HAB. MAREK ZRALEK
PRZEWODNICZĄCY KOMISJI

PROF. ZW. DR HAB. KRYSZYNA HESKA-KWAŚNIEWICZ
WICEPRZEWODNICZĄCA KOMISJI

CZŁONKOWIE:

DR ANDRZEJ DROGOŃ

PROF. ZW. DR HAB. STANISŁAWA KALUS

PROF. ZW. DR HAB. ADAM LITYŃSKI

KS. PROF. ZW. DR HAB. JERZY MYSZOR

Wykaz skrótów:

KE – Kwestionariusz Ewidencyjny
KMMO – Komenda Miejska Milicji Obywatelskiej
KWMO – Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
MUSW – Miejski Urząd Spraw Wewnętrznych
OKPP – Ochrona Konstytucyjnego Porządku Państwa
RUSW – Regionalny Urząd Spraw Wewnętrznych
SOR – Sprawa Operacyjnego Rozpracowania
SOS – Sprawa Operacyjnego Sprawdzenia
WUSW – Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych
Wydział II - kontrwywiad
Wydział III (w większych miastach dodatkowo Wydział III – 1)
– działalność antypaństwowa
Wydział IV - Kościół

Letnie niespodzianki

Chociaż na to nie wyglądało, wakacje rozpoczną się od wizyty w lokalu wyborczym. Będziemy wybierać Prezydenta RP. I pomyśleć, że jeszcze tak niedawno temu, gdy kończył się czerwiec, zaczynał lipiec, przechodząc niespiesznie w sierpień, społeczność akademicka miała czas na refleksję, zadumę, nabranie dystansu, mówiąc całkiem otwarcie: na byczenie się (mam nadzieję, a nawet wyrażam przekonanie graniczące z pewnością, iż kolokwializm typu „byczenie się” jest teraz dopuszczalny na łamach. Nawet jeśli to są łamy GU). O jak słodko płynął czas! A teraz? Nic z tego. Nie zdziwię się jeśli parking przy Chełkowskiego będzie czynny w sierpniu. Na pewno znajdą się chętni do jego używania; zwłaszcza, że prawdopodobnie w czasie wakacji ruszy przebudowa odcinka ul. Bankowej przed rektorem. Ma tam powstać wymarzony przez studentów i przychylną im kadre deptak. Co prawda oznacza to komplikacje w ruchu i utratę kilkudziesięciu miejsc parkingowych, ale to już norma w naszym mieście: o miejsca parkingowe władze zaczynają się martwić na samym końcu. Ciekawe co by było, gdyby tak od razu zaplanować parkingi. Na przykład pod biblioteką uniwersytecko-ekonomiczną, która rośnie w oczach. Wkrótce będą do niej przyjeżdżać czytelnicy spragnieni wiedzy i znowu zaczną się kłopoty z parkowaniem. Ale esteci będą zadowoleni, bo nareszcie będzie można pospacerować po opustoszałych ulicach. Podobnie jak już dziś można spacerować po opus-

toszałej ul. Mariackiej: najpierw do kościoła, potem od kościoła, wykonując zakosy od prawej do lewej i na zmianę. Albo na odwrót. Remont Mariackiej zaowocował stworzeniem czegoś, co się nie za bardzo mieści w głowie: nowej przestrzeni miejskiej. Nikt, albo mało kto z niej korzysta. Jeśli przychodzi do organizowania imprez o charakterze ogólnokatowickim, to i tak organizatorzy wybierają plac Sejmu Śląskiego (z którego na czas imprezy usuwa się samochody), albo plac pod „Spodkiem” (tam na szczęście nigdy nic nie parkuje), albo któryś z okolicznych parków (z zakazem wjazdu albo z wysokimi opłatami za parkowanie „byle gdzie”. Sam widziałem niedawno jak w Parku Kultury samochody blokowały przejście pieszym, jazdę rowerzystom i matkom z dzieckiem w wózku).

Niedawno wmurowano kamienie węgielne pod bibliotekę i centrum interdyscyplinarne w Chorzowie. O bibliotece już wspominałem. Nie wiem, niestety, jak będzie z parkowaniem aut na kampusie chorzowskim. Może da się jeszcze coś w tej sprawie wynegocjować, zanim będzie zbyt późno? Kampus jest naprawdę ładny i położony tuż przy trasie średnicowej, co rozwiązuje kwestię dojazdu. Byłoby jednak okropnym nieporozumieniem, gdyby wabić ludzi łatwością dojazdu, a potem zakazywać im parkowania. Może prezydent Chorzowa okaże się bardziej przyjazny dla kierowców od prezydenta Katowic. Może władze rektorskie będą w stanie coś utargować. Tak jak utargowały dla siebie miejsca za rektorem i ufnie patrzą w przyszłość, nie bojąc się przemiany Bankowej w deptak.

Szczęśliwych wakacji i udanych powrotów. Również odnalezienia swego miejsca na parkingu.

STEFAN OŚLIZŁO

PS. Redakcji życzę dużo zdrowia i zwycięstwa Argentyny w Mistrzostwach Świata.

Działo się to tak dawno temu, że słów takich jak: empatia czy asertywność używali wtedy jedynie Roman Ingarden i Leszek Kołakowski. W tej to zamierzchłej epoce, pogrążonej gdzieś w pomroce dziejów, szedłem na spacer z dziadkiem, jako że dziecięciem byłem wówczas wielce nieletnim. Podczas takiego to spaceru wpadła na nas zażywna jejmość objuczona tobołami i bez zbytnich kurtuazyjnych wstępów zapytała, czy zgromadziliśmy już odpowiednie zapasy cukru, mąki i soli. Widząc zdziwienie dziadka, nie kryła ubolewania nad naszą naiwnością i szybko wyjaśniła: - Wojna będzie! W radiu mówili. O ile pamiętam, dziadek zachował spokój i lekceważąco zrezygnował z zapewnienia rodzinie wojennej aprowizacji. To nieuleganie panice jest u nas rodzinne. Kiedy wiele lat później koledcy proponowali mi nabycie skrzynki wódki – bo podobno miała być na kartki – też z pogardliwą wyższością odmówiłem..., czego później przez długi czas nie mogłem sobie darować.

Straszenie wojną było w czasach PRL ulubioną zabawą w „szeptankę” czyli szeptaną propagandę. Kibicom znana jest historia transmisji pierwszego, bodaj, oficjalnego meczu jaki Polacy rozegrali z ówczesną NRD. Kiedy sprawozdawca (Witold Dobrowolski?) krzyknął: - Rany boskie! Niemcy atakują!, to okrzykiem tym spacyfikował parę wsi znad naszej zachodniej granicy. Chłopi ładowali na furmanki: pierzyny, garnki, święte obrazy i gnali na wschód. W tym samym czasie w Warszawie, nieodpowiedzialne elementy bikiniarskie podśpiewywały pod nosem: - „Trumann, Trumann spuść ta bania, bo jest nie do wytrzymania”. Co rzecz jasna było godną pożałowania pochwałą amerykańskiego militarysty.

Wojną już teraz nikogo się nie straszy. Ludzie w wieku aż nadto dojrzałym, zobojętnieli na skutek ciągłego nękania ich w młodości przez kinematografię scenami batalistycznymi i epopejami od Lenino do Berlina. Smarkacze zaś codziennie przeżywają przed komputerami: inwazje, ofensywy, szturm, bombardowania i trudno ich prze-

Zapraszam do schronu

straszyć skoro w zapasie mają zawsze po cztery życia. Nic więc dziwnego, że z leżką w oku przeczytałem internetową wiadomość o odradzającej się gdzieś w wielkim świecie idei bezpiecznego bunkra na specjalną okazję. Mój Boże, toż to niesławnej pamięci sekretarz Zdzisław Grudzień rozdzielał kiedyś (pewnie z powodu chwilowego braku talonów na „maluchy”) wejściówki do takiego atomowego schronu. Grudzień niczym I sekretarz Noe też na swej arce chciał – oprócz wiernego mu partyjnego aktyw – zachować po jednym egzemplarzu: pisarza, muzyka, filmowca, uczonego, dziennikarza, kombatanę, przodownika. Była to wielce krótkowzroczna polityka przetrwania. Istniało bowiem ryzyko połączenia się w pary osobników różnej proveniencji, czego efektem mogłaby być jakaś groźna śląsko-zagłębiowska hybryda.

Za bilet wstępu do bunkra amerykańskiej firmy Vivos Group trzeba zapłacić 50 tys. dolarów (dzieci za pół ceny, zwierzęta za darmo). I radzę się pośpieszyć, bo liczba miejsc ograniczona dla jedynie 4 tys. szczęśliwców, którzy po 21 grudnia 2012 roku – na kiedy to planowany jest koniec świata – będą mogli dzień później pooglądać sobie to, co zostało z naszej planety. Aktualnie – jak podejrzewam – nie posiadam nawet 50 tys. włosów na głowie, co skazuje mnie tym samym na oglądanie Armagedonu z miejsca tuż przy scenie. Nie to jednak zaprzęta moją uwagę. Jedyne problem to ten: czy tym razem nie kupię na wszelki wypadek tej cholernej skrzynki wódki.

JERZY PARZNIIEWSKI

JUWENALIA 2010

Od 15 do 22 maja odbywała się coroczna impreza studencka - Juwenalia Śląskie. W tym czasie Katowice były miastem wielu ciekawych wydarzeń. Wśród juwenaliowych atrakcji znalazły się: „kino pod chmurką” w Katowicach-Ligocie, czyli seanse filmowe na świeżym powietrzu, poprzedzone powszechnym grillo-waniem i zabawą w stylu karaoke; tradycyjny studencki przemarsz ulicami Katowic, w tym roku w wyjątkowo deszczowej aurze; „Thriller Night” w Górnośląskim Centrum Kultury oraz kabareton z udziałem m.in. formacji Łowcy.B; „Obciach Party”, czyli impreza w klimacie polskiego disco; turniej bowlingowy, studenckie igrzyska absurdu oraz zabawa w kilkunastu tysiącach litrów ciepłej piany. Jednak najważniejszą imprezą tegorocznych Juwenaliów była, trwająca od 21 do 22 maja, „Totalna Inwazja Studentów”, odbywająca się na lotnisku Muchowiec w Katowicach. Na uczestników wydarzenia czekała duża dawka muzyki. Wśród gwiazd polskiej estrady znalazły się takie zespoły jak: Hey, Big Cyc, Raz, Dwa, Trzy oraz Muchy. Juwenalia to nie tylko zabawa, ale także forma integracji. Organizatorem święta były samorządy studenckie 13 śląskich uczelni, w tym Uniwersytetu Śląskiego.

Juwenalia zagościły także w innych miastach akademickich regionu: Sosnowcu i Rybniku. W Ośrodku Dydaktycznym w Rybniku odbyły się m.in.: Akademicki Dzień Sportu, koncerty, m.in. zespołu Dżem, piknik i warsztaty taneczne. Nie zabrakło juwenaliowego korowodu. Również w Sosnowcu na Juwenaliach Zagłębiowskich nie brakło atrakcji dla studentów. Przygotowano m.in.: turniej bilardowy, futsalowy i paintballowy, pokazy kina francuskiego oraz liczne koncerty.

FORUM OBYWATELI

21 maja na Wydziale Prawa i Administracji UŚ odbyła się debata publiczna z cyklu Forum Obywateli. Tematem spotkania było „Województwo śląskie jako region Polski w Unii Europejskiej: szanse i wyzwania”. Forum Obywateli to inicjatywa Parlamentu Europejskiego, stanowiąca jeden ze środków komunikacji Parlamentu Europejskiego z obywatelami. Debatę otworzył JM Rektor prof. zw. dr hab. Wiesław Baniś. Wśród zaproszonych gości znaleźli się śląscy posłowie Parlamentu Europejskiego, przedstawiciele administracji centralnej i władz samorządowych oraz świata nauki. Gościem honorowym spotkania był przewodniczący Parlamentu Europejskiego prof. Jerzy Buzek. Z inicjatywy Parlamentu Europejskiego fora organizowane są w różnych regionach państw Unii Europejskiej. To jeden ze sposobów bezpośredniego konsultowania się Parlamentu Europejskiego z obywatelami.

Więcej na str. 13

POSIEDZENIE SENATU UŚ

25 maja w auli im. Kazimierza Lepszego w rektoracie odbyło się kolejne posiedzenie Senatu Uniwersytetu Śląskiego. W porządku ob-

rad znalazło się m.in.: przyjęcie protokołu z posiedzenia Senatu, które miało miejsce 20 kwietnia 2010 r. oraz omówienie spraw kadrowych i bieżących.

WYKŁAD**RICHARDA SHUSTERMANA**

26 maja w Centrum Naukowo-Dydaktycznym Instytutów Neofilologicznych UŚ w Sosnowcu odbył się wykład prof. Richarda Shustermana pt. „Pragmatism and Cultural Politics: From Rortian Textualism to Somaesthetics”. Richard Shusterman światowej sławy filozof i jeden z najwybitniejszych współczesnych teoretyków kultury przyjechał na zaproszenie Instytutu Kultur i Literatur Anglojęzycznych UŚ. Jest on twórcą i popularyzatorem koncepcji somatoestetyki, który potrafi analizować współczesną sztukę w jej kontekście codzienności, jako zjawisko żywe, w którym uczestniczymy, równocześnie kształtując je i będąc przez nie kształtowanym.

WSPIERAMY MAŁYCH MARZYCIELI

27 maja specjalnym gościem Uniwersytetu Śląskiego był 9-letni Kubuś z Tychów, podopieczny Fundacji Mam Marzenie. Wcześniej, 11 maja, podczas konferencji prasowej zorganizowanej w chorzowskim ogrodzie zoologicznym, przedstawicielowi Fundacji został przekazany prototyp uniwersyteckiej maskotki USiołka. Sympatyczny pluszak stał się przedmiotem charytatywnej aukcji internetowej, a dochód uzyskany z jego sprzedaży przyczynił się do spełnienia marzenia chłopca. Kubuś, który marzył o własnym komputerze, wreszcie może się nim cieszyć, gdyż otrzymał go podczas spotkania z ręk. JM Rektora UŚ prof. zw. dr hab. Wiesława Baniśa oraz prorektor UŚ ds. studenckich, promocji i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Barbary Kożusznik.

Tego samego dnia przedstawiciele Uniwersytetu Śląskiego oraz wolontariusze Fundacji Mam Marzenie odwiedzili dzieci z Oddziału Onkologii, Hematologii i Chemioterapii Górnośląskiego Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach. W wizycie udział wzięła prof. dr hab. Barbara Kożusznik. Delegacji towarzyszyły studentki z Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ, które dla małych pacjentów przygotowały wiele atrakcji. Nie zabrakło również USiołka, który zachęcał dzieci do uśmiechu, optymizmu i radości. Dla małych pacjentów przygotowano uniwersyteckie upominki.

DZIEŃ DARWINA 2010

28 maja na Wydziale Pedagogiki i Psychologii UŚ odbył się trzeci Dzień Darwina, zorganizowany przez Koło Naukowe Psychologii Ewolucyjnej i Etologii Uniwersytetu Śląskiego. Uczestnicy zastanawiali się nad kwestią zmiany postrzegania człowieka w świetle różnych nauk, co może być konsekwencją przyjęcia perspektywy ewolucyjnej. Czym jest ludzka kultura? Jaki jest status duchowości i transcendentności? Jak wychowywać młode generacje? Do czego dążymy? Te i inne pytania pragnęły uczy-

nić przedmiotem refleksji w czasie spotkania. W programie imprezy znalazły się: sesja referatowa z udziałem studentów, doktorantów i pracowników naukowych, będących reprezentantami takich dyscyplin naukowych, jak: biologia, psychologia i socjologia oraz warsztaty z zakresu genetyki populacyjnej i prezentacja przygotowana przez przedstawicieli Akademii Młodych Biologów, działającej przy Pałacu Młodzieży w Katowicach.

WMUROWANIE KAMIENIA WĘGIELNEGO POD BUDOWĘ CINIBA

28 maja odbyła się uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej – wspólnego projektu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał abp dr Damian Zimoń, metropolita katowicki. W uroczystości udział wzięli m.in.: JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Baniś, JM Rektor Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego prof. dr hab. Jan Pyka, prorektor ds. studenckich, promocji i współpracy z zagranicą prof. dr hab. Barbara Kożusznik, prorektor ds. finansów i rozwoju prof. zw. dr hab. Stanisław Kucharski oraz przedstawiciele środowisk akademickich, władz miejskich i wojewódzkich. Wśród zaproszonych gości byli także posłowie i senatorowie RP oraz europarlamentarzyści związani z regionem.

Więcej na str. 16

WMUROWANIE KAMIENIA WĘGIELNEGO POD BUDOWĘ ŚMCEiBI

28 maja miała miejsce uroczystość wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Śląskiego Międzyuczelnianego Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych na terenie kampusu Uniwersytetu Śląskiego w Chorzowie (ul. 75 Pułku Piechoty 1). W uroczystości udział wzięli m.in.: JM Rektor Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr hab. Wiesław Baniś, JM Rektor SUM prof. dr hab. n. med. Ewa Małecka-Tendera, prof. zw. dr hab. Stefan Jurga (były rektor UAM), marszałek województwa śląskiego Bogusław Śmigieński, prezydent Chorzowa Marek Kopel, wiceprezes Zarządu Mostostal Warszawa SA Jerzy Binkiewicz, a także prorektorzy i liczna reprezentacja pracowników Uniwersytetu Śląskiego. Poświęcenia kamienia węgielnego dokonał ks. dr Marek Spyra, duszpasterz akademicki.

Więcej na str. 17

MAJÓWKA Z UNIWERSYTETEM ŚLĄSKIM

28 maja na terenach zielonych Szkoły Zarządzania UŚ w Chorzowie odbyła się coroczna impreza plenerowa „Majówka z Uniwersytetem Śląskim”. Na uczestników pikniku czekały liczne atrakcje: koncert pt. „Musicale, musicale”, występ Studenckiego Zespołu Pieśni

i Tańca „Katowice” oraz pokazy i gry przygotowane przez Akademicki Związek Sportowy UŚ. Również najmłodszy nie narzekali na brak wrażeń. Specjalnie dla nich przygotowano program z konkursami, zabawami tanecznymi i kącik rysunkowy oraz niewielki plac zabaw z eurobungee, zjeżdżalnią i suchym basenem. Uniwersytet Śląski Dzieci zaprosił do udziału w wysyłaniu baloników „badawczych”. Do baloników przyłączone były karteczki z prośbą o odesłanie ich przez znalazcę. Każde dziecko mogło wpisać swoje nazwisko. Oprawę muzyczną imprezy zapewniło Studenckie Studio Radiowe „Egida”.

Fotoreportaż na str. 32

II EUROPEJSKI KONGRES GOSPODARCZY W KATOWICACH

Od 31 maja do 2 czerwca w Katowicach odbywał się II Europejski Kongres Gospodarczy - największa impreza biznesowa w tej części Europy. W kilkudziesięciu sesjach i debatach panelowych udział wzięło 4000 osób i blisko 700 prelegentów. JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś był uczestnikiem panelu dyskusyjnego „Wspólnoty Wiedzy i Innowacji – fuzja nauki i biznesu”, która odbył się 1 czerwca w katowickim hotelu Qubus. W kongresie udział wzięli również prorektor ds. nauki i współpracy z gospodarką prof. UŚ dr hab. Andrzej Kowalczyk, który uczestniczył w panelach: „Parki przemysłowe, parki naukowo-technologiczne – perspektywy rozwoju” i „Gospodarka wodna i gospodarka ściekowa w aspekcie zrównoważonego rozwoju regionów”.

Więcej na str. 14-15

CXVII PROMOCJA DOKTORSKA

1 czerwca w auli im. Kazimierza Lepszego w rektoracie Uniwersytetu odbyła się uroczysta promocja doktorska. Wśród osób do niej przystępujących znalazło się: 3 doktorów habilitowanych i 28 doktorów. Doktorzy habilitowani uzyskali stopnie naukowe w jednostkach: Wydziału Filologicznego i Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. Natomiast doktorzy uzyskali stopnie naukowe w jednostkach: Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska, Wydziału Filologicznego i Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii. Dotychczas stopień naukowy doktora uzyskało na Uniwersytecie Śląskim 3616 osób, natomiast stopień naukowy doktora habilitowanego 527 osób.

UROCZYSTOŚĆ WRĘCZENIA ODZNACZEŃ

PAŃSTWOWYCH ORAZ MEDALI

8 czerwca w auli im. Kazimierza Lepszego w rektoracie UŚ odbyła się uroczystość wręczenia pracownikom uczelni odznaczeń państwowych oraz Medali Komisji Edukacji Narodowej. Krzyżem Zasługi zostały uhonorowane osoby, których działalność na rzecz kraju i społeczeństwa wykracza poza zakres obowiązków. Wojewoda śląski Zygmunt Łukaszczyk wręczył odznaczenia 30 pracownikom Uniwersytetu. Za szczególne zasługi dla

oświaty i wychowania Medale Komisji Edukacji Narodowej z rąk JM Rektora UŚ prof. zw. dr hab. Wiesława Banysia odebrało 14 pracowników uczelni.

Więcej na str. 12

DOKTORAT HONORIS CAUSA DLA PROF. JERZEGO BUZKA

11 czerwca na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego odbyła się uroczystość nadania tytułu doktora *honoris causa* Uniwersytetu Śląskiego prof. Jerzemu Buzkowi. O nadaniu tytułu zdecydował Senat Uniwersytetu Śląskiego uchwałą z 20 kwietnia 2010 roku.

Prof. dr hab. Jerzy Buzek jest przewodniczącym Parlamentu Europejskiego siódmej kadencji, w latach 1997–2001 pełnił funkcję prezesa Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. Sześciokrotnie uzyskał tytuł doktora *honoris*

causa Uniwersytetów: w Dortmundzie, Seulu, Isparcie (Turcja) oraz Politechnik: Śląskiej, Opolskiej i Łódzkiej. Po studiach podjął pracę w Instytucie Inżynierii Chemicznej Polskiej Akademii Nauk w Gliwicach. Na początku lat 80. ub. wieku rozpoczął badania z dziedziny ochrony środowiska, szczególnie ochrony powietrza. Powierzono mu kierowanie zespołem eksperckim Polskiej Akademii Nauk ds. ochrony powietrza oraz kierownictwo ogólnopolskiego zespołu specjalistów przy opracowaniu ekspertyzy PAN w zakresie ochrony powietrza. Współorganizował Konsorcjum Ochrony Powietrza, pełnił funkcję sekretarza naukowego Komitetu Naukowego Inżynierii Chemicznej i Procesowej PAN oraz Rady Redakcyjnej głównego polskiego czasopisma naukowego z tej dziedziny – „Inżynieria Chemiczna i Procesowa”. Jest laureatem nagrody Polskich Inżynierów „Biały Węgiel 2006”. Zdobyl również tytuł „Eurodeputowany 2006” →

Z wielkim bólem i smutkiem oraz w poczuciu
niepowetowanej dla polskiej nauki straty
przyjęliśmy wiadomość o śmierci 18 maja 2010 roku

Śp.
prof. dr. hab. Andrzeja Pelczara

Rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 1990-1993,
Przewodniczącego Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego w latach 1996-2002,
światowej sławy uczonego, twórcy krakowskiej szkoły układów dynamicznych,
niekwestionowanego autorytetu w dziedzinie teorii układów dynamicznych
i równań różniczkowych oraz historii matematyki polskiej, autora fundamentalnych prac
naukowych, wybitnego pedagoga i wychowawcy wielu pokoleń polskich matematyków,
dla których pozostanie niedoścignionym Mistrzem.

W Osobie Pana Profesora utraciliśmy Człowieka niezwykłych zasług
dla polskiej nauki i szkolnictwa wyższego, otaczanego powszechnym i zasłużonym szacunkiem,
uhonorowanego za wybitne dokonania naukowe najwyższymi odznaczeniami państwowymi.

Odszedł od nas Człowiek wielkiej kultury osobistej, lojalny
i całkowicie oddany służbie drugiemu,
autorytet moralny i naukowy.

W naszej pamięci pozostanie Pan Profesor jako Człowiek wielkiego serca
i umysłu, mądry, prawy i szlachetny, oddany i życzliwy
Przyjaciel Pracowników oraz Studentów Uniwersytetu Śląskiego.

Będzie nam Go wszystkim brakowało. Cześć Jego Pamięci.

Rodzinie, Najbliższym oraz Przyjaciółom Pana Profesora,
których ta śmierć najbardziej dotknęła,
wyrazy szczerzego współczucia i żalu

składają, łącząc się w bólu

Senat, Rektorzy Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach
prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś - Rektor Uniwersytetu Śląskiego
prof. zw. dr hab. Janusz Janeczek - Rektor UŚ w latach 2002-2008
prof. zw. dr hab. Tadeusz Sławek - Rektor UŚ w latach 1996-2002
prof. zw. dr hab. Maksymilian Pazdan - Rektor UŚ w latach 1990-1996
oraz Społeczność Akademicka Uniwersytetu

w kategorii: badania naukowe i technologie, przyznany mu przez brukselski dwutygodnik „Magazyn Parlamentarny” („The Parliament Magazine”). Jego dorobek naukowy obejmuje ponad 50 prac opublikowanych głównie w czasopiśmie o zasięgu międzynarodowym oraz 70 referatów wygłoszonych na konferencjach naukowych. Jest również autorem trzech patentów.

Więcej na str. 4-8

Fotoreportaż na str. 2

XIV KONCERT AKADEMICKI Z OKAZJI ŚWIĘTA UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

12 czerwca w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach odbył się XIV koncert akademicki z okazji Święta Uniwersytetu. Podczas uroczystości prof. Filip Bajon wygłosi wykład pt. „Nie tylko ilustracja”. Koncert muzyki filmowej poprowadziła dr Małgorzata Mendel. Wykonawcami byli: Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Zabrzeńskiej pod dyktando Sławomira Chrzanowskiego oraz chór Uniwersytetu Śląskiego „Harmonia”, Sabina Olbrich-Szaf-

raniec – sopran, Mateusz Zajdel – tenor, Ireneusz Miczka – baryton. W programie koncertu znalazły się znane i powszechnie lubiane przeboje muzyki filmowej, w tym m.in. z takich filmów jak: „Cztery pancerni i pies”, „My Fair Lady”, „Różowa pantera”, „Flinstonowie”, „Śniadanie u Tiffany’ego”, „Deszczowa piosenka”, „Przeminęło z wiatrem”, „Piraci z Karaibów”, „Misja” czy „Siedmiu wspaniałych”. Uroczystość była transmitowana *on-line* w internecie.

Więcej na str. 9-11

Fotoreportaż na str. 31

PRZESZŁOŚĆ DLA PRZYSZŁOŚCI

14 czerwca na Wydziale Nauk Społecznych UŚ odbyła się konferencja naukowa z zakresu polityki społecznej „Przeszłość dla Przyszłości”, której celem była kontynuacja i rozwój myśli naukowej profesor Lucyny Frąckiewicz. Patronat honorowy nad konferencją objęli: prof. dr hab. Halina Rusek, dziekan Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji UŚ oraz prof. zw. dr hab. Wiesław Kaczanowicz, dziekan Wydziału Nauk Społecznych UŚ. Honorowym przewod-

niczącym konferencji był prof. zw. dr hab. Antoni Rajkiewicz.

10-LECIE BIURA KARIER UŚ

Od 17 do 18 czerwca na Uniwersytecie Śląskim odbywała się konferencja jubileuszowa z okazji 10-lecia Biura Karier. Dwudniowe spotkania przebiegały pod hasłem „Kariery absolwentów wyznacznikiem rozwoju kraju i miejsca Polski w zjednoczonej Europie”. Konferencja była okazją do prezentacji karier absolwentów w kontekście zmian rynku pracy, omówienia doświadczeń i perspektywy rozwoju biur karier w Polsce i w Europie oraz analizy sytuacji na śląskim rynku pracy. Poruszona została także tematyka nowych metod w pracy doradcy zawodowego, rozwiązań prawnych i systemowych, perspektyw europejskiego doradztwa karier. Spotkanie otworzył JM Rektor Uniwersytetu Śląskiego prof. zw. dr hab. Wiesław Baniś. Organizatorem było Biuro Karier Uniwersytetu Śląskiego oraz Narodowe Forum Doradztwa Kariery. Konferencja przebiegała pod honorowym patronatem marszałka województwa śląskiego Bogusława Śmigiełskiego oraz prezydenta Katowic Piotra Uszoka.

Wydawnictwo

UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO

NOWE KSIĄŻKI

Prace naukowe

LITERATUROZNAWSTWO. Maria Barłowska: *Swada i milczenie. Zbiory oratorskie XVII–XVIII wieku – prolegomena filologiczne*

Maciej Chowaniok: *„Nietrafiony rytm”. Wybrane problemy twórczości prozatorskiej Michała Choromańskiego*

KOMPARATYSTYKA LITERACKA i KULTUROWA. Zbigniew Kadłubek: *Święta Medea. W stronę komparatystyki pozasłownej*

JĘZYKOZNAWSTWO. *Bogactwo polszczyzny w świetle jej historii*. T. 3. Red. Artur Rejter, 17 zł

Jerzy Nykiel: *Expressing Obligation in Old English. Constructions with premodal and lexical verbs*

MENTIBUS MEMORANDIS. Jerzy Ziolo: *August Chełkowski – nie tylko fizyk*

PRAWO. „Silesian Journal of Legal Studies”. Contents Vol. 2. Red. Barbara Mikołajczyk, 15 zł

Podręczniki i skrypty

HISTORIA. Aleksandra Golik-Prus: *„Historia magistra vitae est”. Podręcznik do języka łacińskiego dla studentów historii*. Wyd. 2.

JĘZYKOZNAWSTWO. Aldona Skudrzyk, Elżbieta Rudnicka-Fira: *Dialektologia. Materiały pomocnicze*. Cz. 1 i 2: *Konteksty socjolingwistyczne*

ZAPOWIEDZI

Prace naukowe

BIBLIOTHECA: ALIA UNIVERSA. Vlado Žabot: *Wilcze noce*

FILOZOFIA. Katarzyna Niebrój: *Karla R. Poppera koncepcja prawdy. Kwestia podstawowego nośnika prawdziwości*

Mariusz Wojewoda: *Pluralizm aksjologiczny i jego implikacje we współczesnej filozofii religii*

SOCJOLOGIA. „Górnośląskie Studia Socjologiczne. Seria Nowa”. T. 1. Komitet Redakcyjny

LITERATUROZNAWSTWO. *Bibliografia przekładów literatur słowiańskich (1990–2006)*. Red. Bożena Tokarz

Romantyczne przemowy i przedmowy. Red. Jacek Lyszczyna, Magdalena Bąk

Aleksandra Komandera: *Le conte insolite français au XXe siècle*

Teresa Wilkoń: *Poematy K.I. Gałczyńskiego*

BIBLIOTEKOZNAWSTWO. *Studia bibliologiczne*. T. 18: *Biblioteki i ośrodki in-*

formacji – zbiory, pracownicy, użytkownicy. Red. Mariola Jarczyk

JĘZYKOZNAWSTWO. *Русский язык в польской аудитории*. T. 3. [Język rosyjski w polskiej szkole wyższej]. T. 3]. Red. Anna Zych

Izabela Łuc: *Współczesne gry komunikacyjnojęzykowe*

PRAWO. „Problemy Prawa Prywatnego Międzynarodowego”. T. 5. Red. Maksymilian Pazdan

MATEMATYKA. „Annales Mathematicae Silesianae”. T. 23 (2009). Ed. Bard

NAUKI o ZIEMI. *Geneza i charakterystyka zagrożenia sejsmicznego w Górnośląskim Zagłębiu Węglowym*. Red. Wacław M. Zuberek

Podręczniki i skrypty

JĘZYKOZNAWSTWO. Маргарита Надель-Червиньска: *Христианство и язычество в пословицах, фразеологизмах, загадках, приметах русского народа. Лингвокультурологический учебный словарь. [Chrześcijaństwo i pogaństwo w przysłowiach, frazeologizmach, zagadkach, przepowiedniach ludowych. Lingwokulturoroznawczy słownik dydaktyczny]*

NAUKI TECHNICZNE. Janusz Janczyk: *Authware 7. Podstawy projektowania z przykładami*

12 czerwca w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach odbył się XIV koncert akademicki z okazji święta Uniwersytetu Śląskiego

XIV koncert akademicki z okazji święta Uniwersytetu Śląskiego

Sabina Olbrich-Szafranec – sopran

Prof. Filip Bajon
wygłosił wykład
pt. „Nie tylko
ilustracja”

JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś

Abp dr Damian
Zimoń, metro-
polita katowicki
oraz prof. zw. dr
hab. Janusz
Janeczek (rektor
w kadencjach:
2002-2005
i 2005-2008)

28 maja przy Szkole Zarządzania UŚ w Chorzowie odbyła się coroczna impreza plenerowa - Majówka z Uniwersytetem Śląskim

Z inicjatywy JM Rektora UŚ prof. zw. dr. hab. Wiesława Banysia podczas Majówki została przeprowadzona aukcja charytatywna na rzecz powodziarzy

Pokaz przygotowany przez AZS UŚ

Majówka z Uniwersytetem Śląskim

Dla dzieci przygotowano dużo atrakcji: konkursy, zabawy taneczne, suchy basen, eurobungee i batut

Foto: Agnieszka Sikora

W programie Majówki znalazł się m.in. występ Studenckiego Zespołu Pieśni i Tańca „Katowice”

„Gościem” specjalnym Majówki była maskotka Uniwersytetu Śląskiego – Usiołek